

FORUM

ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΕΣ ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΛΑΣΤΙΚΗΣ ΣΑΚΟΥΛΑΣ

23 Οκτωβρίου 2018

Α΄ ΜΕΡΟΣ

Φ.ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Κατ' αρχήν να σας ευχαριστήσω που ήρθατε εκ μέρους του LIFE DEBAG και εκ μέρους του ΕΟΑΝ. Είναι σημαντικό να συζητήσουμε τα θέματα των Εθελοντικών Συμφωνιών. Ξέρετε τη Νομοθεσία, την εφαρμόζουμε. Ξέρετε τις εξελίξεις. Θα συζητήσουμε και διάφορα γεγονότα που είναι σε εξέλιξη, να πείτε τη γνώμη σας, πώς εφαρμόζεται. Θέλουμε και από σας να μας πείτε την εκτίμησή σας πού βρίσκεται αυτή τη στιγμή η επίτευξη του στόχου και της μείωσης της χρήσης της πλαστικής σακούλας, για να έχουμε τη δική σας γνώμη και άποψη. Μας ενδιαφέρει πάρα πολύ.

Άρα, λοιπόν, στην πρώτη φάση θα θέλαμε να μας πείτε εσείς ακριβώς την εμπειρία σας από την εφαρμογή της Οδηγίας και πού βρίσκεται σήμερα η μείωση της πλαστικής σακούλας. Να συζητήσουμε για διάφορα γεγονότα που είναι σε εξέλιξη και πώς θα εφαρμοστεί στη δεύτερη φάση του χρόνου η επιπλέον αύξηση. Και από εκεί και πέρα να συζητήσουμε, μας ενδιαφέρει πάρα πολύ, το θέμα των Εθελοντικών Συμφωνιών.

Ξέρω ότι κάνετε πάρα πολλά πράγματα. Πολλά απ' αυτά που εμείς προτείνουμε εσείς τα έχετε υλοποιήσει. Οπότε μας ενδιαφέρει αυτό να το καταγράψουμε επίσημα και να το προβάλλουμε και να δούμε τι άλλο επιπλέον μπορεί να γίνει. Εκτός από αυτά που προτείνουμε, τι άλλες ιδέες και προτάσεις μπορεί να υπάρχουν, τις οποίες ευχαρίστως εμείς να τις επεξεργαστούμε σαν LIFE DEBAG και σε επόμενη φάση να τις δούμε πώς υλοποιούνται ή, αν είναι ώριμες, να τις συζητήσουμε από τώρα.

Αυτή είναι η σημερινή ατζέντα.

Πριν ξεκινήσουμε, να κάνουμε ένα κύκλο, να παρουσιάσει ο καθένας από πού είναι. Γνωρίζετε αλλά δεν γνωριζόμαστε όλοι μεταξύ μας.

Εγώ λέγομαι Φίλιππος Κυρκίτσος. Είμαι από την Οικολογική Εταιρεία Ανακύκλωσης. Είμαι μέλος του Δ.Σ. του ΕΟΑΝ αλλά κυρίως είμαι εταίρος στο LIFE DEBAG.

Ο Πρόεδρος του ΕΟΑΝ ο κ.Πολιτόπουλος. Ο ΕΟΑΝ έχει δείξει τεράστιο ενδιαφέρον για το θέμα. Είναι ο εισηγητής και ο δημιουργός, ας το πούμε, της

Νομοθεσίας και της Κ.Υ.Α. της σχετικής για την πλαστική σακούλα. Η διάθεση και το ενδιαφέρον είναι τεράστιο. Γι' αυτό και γίνονται και τα forum υπό την αιγίδα του ΕΟΑΝ και υπάρχει και προσωπικό ενδιαφέρον από τον Πρόεδρο και από άλλα μέλη του Δ.Σ., τα οποία είπαν ότι μπορεί να έρθουν. Η κα Χριστίνα Ευθυμιάτου είχε πει, αλλά δεν ξέρω αν θα καταφέρει. Οπότε αυτά που θα μας πείτε θα μεταφερθούν αμέσως και στον ΕΟΑΝ και στην πολιτική ηγεσία για να δούμε τι καλύτερο μπορούμε να κάνουμε για να εφαρμοστεί η ΚΥΑ.

Δεν ξέρω αν θέλει να πει κάτι ο κ.Πολιτόπουλος.

Δ.ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος ΕΟΑΝ): Εγώ ήθελα να σας ευχαριστήσω που βρίσκεστε σήμερα εδώ. Νομίζω ότι τέτοιες συναντήσεις επικοινωνιακές είναι και θα φέρουν κάποια αποτελέσματα. Πρέπει να ομολογήσω ότι εχθές πήρα το κείμενο που έστειλε ο Φίλιππος και δεν έχω προλάβει να το διαβάσω ούτε εγώ, ούτε η Υπηρεσία. Αλλά το σημαντικότερο είναι να ακούσουμε εσάς, τις απόψεις σας, τις προτάσεις σας. Και νομίζω στη συνέχεια, αν απαιτηθεί, θα κάνουμε και άλλη μία συνάντηση, όπου θα εκφράσουμε ίσως και κάποιες δικές μας απόψεις. Ζητώ συγγνώμη που δεν θα είμαστε έτοιμοι, αλλά νομίζω το σημαντικότερο είναι να ακουστείτε εσείς.

Φ.ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Το είχα στείλει εδώ και καιρό. Είμαστε σε φάση λίγο να παρουσιάσει ο καθένας από ποια αλυσίδα κλπ. Έχουν καταγραφεί αλλά να γνωριστούμε. Και μετά θα περάσουμε σε ένα κύκλο, τις εκτιμήσεις όλων των αλυσίδων που βρίσκεται η μείωση αυτή τη στιγμή, διάφορα γεγονότα που είναι σε εξέλιξη θα τα πούμε. Και από εκεί και πέρα θα συζητήσουμε τις Εθελοντικές Συμφωνίες, αυτές και πολλές άλλες ιδέες.

Μ. ΑΡΤΙΚΗ: Ονομάζομαι Μαρία Αρτίκη και εκπροσωπώ την Εταιρεία «OK! Anytime Markets». Είμαι υπεύθυνη marketing και επικοινωνίας της εταιρείας. Και έχουμε έρθει με την κα Κανελλάκη.

Χ. ΧΕΙΜΩΝΙΔΗΣ: Εγώ εκπροσωπώ τον «ΓΑΛΑΞΙΑ». Ονομάζομαι Χειμωνίδης και είμαι Αντιπρόεδρος της εταιρείας. Και ήρθα επειδή είχαμε ξαναβρεθεί άλλη μια φορά.

Α. ΚΑΜΑΡΙΝΑΚΗΣ: Ονομάζομαι Απόστολος Καμαρινάκης. Είμαι Υπεύθυνος του Γραφείου Περιβάλλοντος της εταιρείας «ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ». Και έχουμε έρθει μαζί με την κα Ντούμα.

ΑΘ. ΝΤΟΥΜΑ: Από Νομική Υπηρεσία, Αθανασία Ντούμα.

Α. ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ: Εγώ είμαι ο Ανδρέας Σωτηρόπουλος. Εκπροσωπώ την εταιρεία «TERRA NOVA». Είμαστε εταίροι στο έργο LIFE DEBAG και συμμετέχουμε και εμείς...

Σ. ΚΟΡΔΕΛΑ: Σταυρούλα Κορδέλα από το Πανεπιστήμιο Πατρών, που είναι και ο συντονιστής φορέας.

A. ΜΑΧΑΙΡΑ: Είμαι η Αλεξία Μαχάιρα. Είμαι υπεύθυνη επικοινωνίας του «Α.Β. ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ».

Λ. ΚΙΟΣΕΣ: Λευτέρης Κιοσές, Γενικός Διευθυντής του ΙΕΛΚΑ και συντονίζουμε το «Νοιαζόμαστε σήμερα, ζούμε καλύτερα αύριο», μια προσπάθεια κοινή για το περιβάλλον των αλυσίδων super market.

M. ΖΕΡΒΟΥ: Εκπροσωπώ την εταιρεία «ΜΕΤΡΟ» και είμαι υπεύθυνη Marketing του My Market. Ζερβού Μαργαρίτα.

Γ. ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ: Είμαι ο Γιώργος Παπαθεοδώρου, Πανεπιστήμιο Πατρών, συντονιστής του LIFE DEBAG.

Σ. ΚΩΣΤΑΚΟΠΟΥΛΟΣ: Κωστακόπουλος Στάθης από την Οικολογική Εταιρεία Ανακύκλωσης.

A. ΔΑΛΑΜΑΓΚΑ: Και εγώ Αντιγόνη Δαλαμάγκα από την Οικολογική Εταιρεία Ανακύκλωσης.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Θα έλεγα αν ο κ. Κιοσές μπορεί να μας κάνει μία μικρή, πολύ μικρή παρουσίαση, γιατί έχουν τα στοιχεία μέχρι τον Ιούνιο νομίζω για το πού βρίσκεται η κατανάλωση πλαστικής σακούλας και μετά να προχωρήσουμε στις απόψεις των αλυσίδων. Μας ενδιαφέρει πάρα πολύ.

Να σας πω ότι αυτά που συζητάμε καταγράφονται. Όλη η συζήτησή μας θα αναρτηθεί στο διαδίκτυο, στο LIFE DEBAG. Οπότε μην έχουμε άγχος να σημειώνουμε. Μπορεί να την κατεβάσετε και να την έχετε ολόκληρη τη συζήτηση.

Λ. ΚΙΟΣΕΣ (ΙΕΛΚΑ): Ευχαριστούμε και εμείς για την πρόσκληση. Είναι μία καλή ευκαιρία να ανταλλάξουμε απόψεις. Εμείς αυτό που κάνουμε είναι να συγκεντρώσουμε στοιχεία από όποιες πηγές μπορούμε σε σχέση με το πώς έχει πάει η εφαρμογή του μέτρου του περιβαλλοντικού τέλους.

Τα στοιχεία που είχαμε για το 5μηνο –δεν έχουμε προλάβει να κάνουμε κάτι επικαιροποιημένο- δείχνουν ότι η μείωση στο κανάλι του super market, σε σχέση με το 2017, το 2018 ήταν της τάξης του 80%. Υπήρχαν μικρές διακυμάνσεις, ανάλογα την αλυσίδα super market, αλλά πάνω-κάτω αυτός είναι ο κανόνας, το 80%.

Από εκεί και πέρα η εικόνα στα υπόλοιπα σημεία πώλησης είναι μεικτή. Δηλαδή, ενώ έχουμε μία πολύ καλή εφαρμογή του μέτρου και μία πολύ μεγάλη μείωση στο κανάλι του super market, όταν ξεφεύγουμε απ' αυτό το κανάλι και πάμε σε άλλα κανάλια, φεύγουμε απ' αυτά τα ποσοστά.

Υπάρχουν οι οργανωμένες αλυσίδες εστίασης και οι οργανωμένες αλυσίδες αρτοποιειών οι οποίες επίσης πάνε πολύ καλά. Δεν έχουμε επίσημα στοιχεία αλλά η εκτίμησή μας είναι ότι είναι περίπου στα ίδια ποσοστά. Αλλά τα μεμονωμένα σημεία πώλησης εκεί πέρα υπάρχει θέμα, όπως υπάρχει και διαφοροποίηση και σε άλλους κλάδους. Δηλαδή στους κλάδους εκτός των ταχυκίνητων προϊόντων, δηλαδή ηλεκτρονικά, ηλεκτρικά είδη και λοιπά λιανικά προϊόντα εκεί πέρα είναι διαφορετική η εικόνα, που εκεί πέρα πολλές εταιρείες έχουν φύγει και από την πλαστική σακούλα, γιατί είναι πολύ μικρή και η κατανάλωση ανά αγορά και έχουν και άλλες λύσεις, χάρτινες ή πιο μεγάλου πάχους κλπ.

Όσον αφορά το ταχυκίνητο κομμάτι και πάμε στα μικρά σημεία πώλησης, εκεί πέρα μπορεί να είναι και κάτω από το 50% η μείωση. Και ο λόγος είναι ότι ανάλογα με το προϊόν υπάρχουν μεγάλες διακυμάνσεις. Υπάρχουν φούρνοι, μεμονωμένα σημεία πώλησης όπου εκεί πέρα μπορεί να γίνονται και τα δύο πράγματα. Δηλαδή το ένα πράγμα να χτυπιέται στην ταμειακή μηχανή το περιβαλλοντικό τέλος αλλά να μην εισπράττεται ή να μη χτυπιέται καν στην ταμειακή μηχανή το περιβαλλοντικό τέλος και να δίνουν τη σακούλα έτσι.

Το πρόβλημα φαίνεται ότι είναι εντονότερο όταν φεύγουμε από τα μεγάλα αστικά κέντρα και πάμε στην επαρχία, όπου εκεί πέρα υπάρχουν και άλλα θέματα. Πέρα από το κομμάτι της μη εφαρμογής του περιβαλλοντικού τέλους, υπάρχει και θέμα με τη σήμανση, γιατί δεν εφαρμόζεται καν η Νομοθεσία για τη σήμανση και κυκλοφορούν οι σακούλες οι «no name», οι διάφανες.

Με δεδομένο ότι η εικόνα που έχουμε για το λιανεμπόριο τροφίμων και για το λιανεμπόριο τροφίμων είναι ότι το super market έχει περίπου το 50 με 55%, σε σχέση με τις πωλήσεις και το υπόλοιπο είναι μεμονωμένα σημεία πώλησης και ότι υπάρχει και λιανεμπόριο προφανώς εκτός των τροφίμων και εκτός των ειδών παντοπωλείου, η εκτίμησή μας είναι ότι αυτό το 80% μείωση του super market μαζί με το λιγότερο από 50% μείωσης στα λοιπά σημεία πώλησης οδηγεί σε μία μείωση για το κράτος, για την Ελλάδα γύρω στο 65%.

Αυτό σημαίνει ότι, με βάση τις δικές μας μετρήσεις πάλι, ότι μιλάμε για περίπου 125 με 130 σακούλες ακόμα κατά κεφαλή, πολύ λιγότερες από τις 360 που μετρούσαμε, αλλά και πάλι πάνω από τα όρια...

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: 130 είπες.

Λ. ΚΙΟΣΕΣ: Θα σας δώσω τα ακριβή νούμερα, άμα θέλετε, σε επόμενη επικοινωνία. Αλλά κάπου τόσο είναι. 130 με 135 νομίζω. Είμαστε πάνω από τα όρια και τους

στόχους που έχει θέσει η Ευρωπαϊκή Ένωση. Οπότε να μην είναι πάρα πολύ μεγάλη μείωση αυτό το 65 –μπορεί να είναι και παραπάνω- τα εκατό, αλλά και πάλι είμαστε μακριά από την επίτευξη του στόχου.

Τα πράγματα πιθανότατα να αλλάξουν με την εφαρμογή του αυξημένου περιβαλλοντικού τέλους το 2019. Δεν τη γνωρίζουμε την καμπύλη ζήτησης. Πιθανόν και να επιτευχθεί ο στόχος. Αλλά θα εξαρτηθεί πάρα πολύ από το τι θα γίνει στα μικρά σημεία πώλησης. Γιατί το supermarket έχει γίνει η μεγάλη μείωση. Από το 80 να πάει στο 90%; Για να γίνει η απόλυτη μείωση θα πρέπει να πάμε σε άλλα μέτρα.

Αυτά πολύ συνοπτικά για την εικόνα. Να προσθέσω επίσης ότι αυτό που κάναμε συνολικά σαν «Νοιαζόμαστε σήμερα, ζούμε καλύτερα αύριο», βγάλαμε ένα φυλλάδιο το Δεκέμβριο πέρσι, πριν εφαρμοστεί η Νομοθεσία, το οποίο συνέχισε να παίζει κατά τη διάρκεια του έτους, όπου ενημερώναμε τον κόσμο με 23 συχνές ερωτήσεις και απαντήσεις σε σχέση με το τι σημαίνει αυτή η εφαρμογή του μέτρου, το οποίο πήγε αρκετά καλά σαν επικοινωνιακό εργαλείο και πιθανόν να κάνουμε και κάποια πράγματα και εφέτος στην ίδια κατεύθυνση.

Αυτά συνοπτικά από μένα.

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Θέλω να προσθέσω και εγώ.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Υπάρχει και μία πληροφορία εσωτερική του ΕΟΑΝ από την είσπραξη του τέλους. Οπότε προσπαθούμε να διασταυρώσουμε. Για πες μας.

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ (Πρόεδρος ΕΟΑΝ): Καταρχάς θα σας πω ότι πριν από 4 περίπου μήνες ενημερώσαμε όλα τα Επιμελητήρια της Ελλάδος, 57 ή 58 τον αριθμό, για να ενημερώσουν όλοι τα μέλη τους για την υποχρέωση της πλαστικής σακούλας, την εγγραφή στο Μητρώο. Αυτό, δυστυχώς, διαπιστώσαμε ότι δεν κοινοποιήθηκε στα μέλη. Και επανερχόμαστε εντός των επόμενων ημερών, στέλνουμε μια δεύτερη προειδοποίηση, με αναλυτικά πλέον στοιχεία και λίγο –να το πω σε εισαγωγικά- «μασημένη τροφή» για τις μικρές επιχειρήσεις. Διότι στις προθέσεις μας είναι - πιθανόν να ξέρετε με το νέο Νόμο προβλέπεται να υπάρχουν και Επιθεωρητές από τον Ελληνικό Οργανισμό- στις προθέσεις μας είναι, λοιπόν, το ερχόμενο καλοκαίρι να βγούμε για αυτοψίες και για ελέγχους.

Θέλουμε, λοιπόν, να ενημερώσουμε τους πάντες ότι πρέπει να υπάρχει η κωδικοποίηση, να είναι εγγεγραμμένοι στο ΕΜΠΑ και θα πρέπει να χρεώνουν και την πλαστική σακούλα.

Δυστυχώς, υπάρχουν και δύο ειδών πληροφορίες. Η μία πληροφορία είναι ότι υπάρχει πάρα πολύ άτυπη εισαγωγή σακούλας, κυρίως στη Βόρειο Ελλάδα.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Χωρίς σήμανση;

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Ναι, εννοείται χωρίς σήμανση. Προερχόμενη από Βουλγαρία, Τουρκία. Και μάλιστα κάποιοι, οι οποίοι στη δική τους πλαστική σακούλα έχουν σήμανση, κάνουν και εισαγωγή άτυπης και τη διαθέτουν στην αγορά. Προσπαθούμε να βρούμε ονόματα, υπάρχουν μια σειρά από διαδικασίες, ώστε να συγκεντρώσουμε κάποιους που έχουμε πληροφορίες ότι κάνουν και εφαρμόζουν αυτή την τακτική, για να τους ενημερώσουμε.

Ο Ελληνικός Οργανισμός ακόμα δεν έχει εισπράξει χρήματα. Έχει κάνει το αίτημα όμως στο Υπουργείο Περιβάλλοντος. Το Υπουργείο Περιβάλλοντος –γιατί αυτή είναι η διαδικασία- έχει μεταφέρει το αίτημά μας στην ΑΑΔΕ και στο Λογιστήριο και στο Λογιστήριο του Κράτους. Τα χρήματα θα μας τα δώσει το Λογιστήριο του Κράτους. Για το α' εξάμηνο αυτά που θα πάρουμε είναι περίπου 8.300.000, γιατί υπάρχουν και κρατήσεις.

Θα σας πω ότι ετοιμάζουμε ήδη ένα πιλοτικό πρόγραμμα μικρό, διότι θα μπορούμε τη νέα χρονιά με το μεγάλο πρόγραμμα της ανταποδοτικότητας. Θέλουμε να καλύψουμε σε πρώτη φάση και να δοκιμάσουμε κιόλας τη μέθοδο για να δούμε πώς εφαρμόζεται και τι προβλήματα μπορεί να αντιμετωπίσουμε. Θα την εφαρμόσουμε σε 3 ή 4 Δήμους. Είμαστε στη διαπραγμάτευση. Γι' αυτό δεν μπορώ να σας πω ποιοι είναι οι Δήμοι αυτοί.

Ο σκοπός όμως είναι να διατεθούν γύρω στα 55 με 60 χιλιάδες τεμάχια, που θα είναι διαχωρισμένα σε πάνινη τσάντα, σε τσάντα πολλαπλών χρήσεων, πλαστική αλλά και σε καρτσάκια για ηλικιωμένους. Υπολογίζουμε ότι θα υλοποιηθεί ο διαγωνισμός μέσα στη χρονιά και αρχές της επόμενης χρονιάς θα μοιραστούν σ' αυτούς τους 4 Δήμους.

Ενώ παράλληλα προχωράει και ο διαγωνισμός, ο μεγάλος διαγωνισμός, για την πλαστική σακούλα. Μας έχουν εγκριθεί 11.000.000 γι' αυτό το μεγάλο διαγωνισμό, ο οποίος ευελπιστούμε, εάν δεν υπάρχουν επιπλοκές με ενστάσεις, μέσα στο πρώτο τετράμηνο, πεντάμηνο του '19 να έχει ολοκληρωθεί και να μπορούμε να μοιράσουμε αυτές τις τσάντες.

Ο διαγωνισμός θα είναι ένας συνεχής διαγωνισμός. Δηλαδή θα είναι ένας διαγωνισμός ο οποίος θα διαρκεί 3 χρόνια και θα υπάρχει συνεχής διάθεση, όσο υπάρχουν αυτοί οι πόροι, συνεχής διάθεση στους πολίτες, τουλάχιστον μια τσάντα πολλαπλών χρήσεων σε κάθε πολίτη. Δηλαδή τουλάχιστον 10.000.000. Και αν τα χρήματα επιτρέπουν περισσότερες, θα δώσουμε και μία δεύτερη φορά. Όσο δηλαδή

υπάρχουν χρήματα θα διατεθούν όλα κυρίως σ' αυτή την κατεύθυνση. Και ένα δεύτερο κομμάτι θα είναι στην ενημέρωση των πολιτών. Γιατί η συμφωνία που θα υπάρχει, θα ενημερώνονται οι πολίτες ώστε να ξέρουν ποιος Δήμος κάνει τη διανομή. Η διανομή θα γίνει με βάση τη δημογραφική καταγραφή του 2011. Και οι Δήμοι θα είναι υποχρεωμένοι να καταγράψουν τα στοιχεία και να δηλώσουν ότι έχουν δώσει πράγματι τσάντες στους πολίτες, για να μην υπάρχουν τυχόν διαρροές και προβλήματα.

Αυτά έχω μέχρι σήμερα να σας πω εγώ.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Εδώ υπάρχει ένα θέμα που θα 'θελα και τη γνώμη, πέρα από την εκτίμησή σας. Δηλαδή με βάση τα πρώτα νούμερα του α' εξαμήνου, του 8.300.000€, αυτό μεταφράζεται, αν το ανταποδοτικό τέλος το διαιρέσουμε με 0,03 (με 3 λεπτά), αυτό βγαίνει σε μια ποσότητα περίπου 50 σακούλες κατά κεφαλή, η εισπραξη του ανταποδοτικού τέλους. Η εκτίμηση του ΙΕΛΚΑ –και θα ακούσω και τη δική σας- είναι για 135, το έκανα αναγωγή στο έτος, είναι περίπου 136, άρα εδώ υπάρχει μια διαφορά, μια διαφυγή υπολογισμού μέσω του τέλους.

Α.Σ ΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ: Υπήρχε και μία περίοδος χάριτος.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Το ξέρω, υπήρχε μια περίοδος χάριτος να φύγει το παλιό στοκ. Άρα ένα μέρος εξηγείται έτσι.

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Δεν έγινα αντιληπτός σε κάτι. Να το επαναλάβω. 8.300.000 είναι τα χρήματα που θα πάρει ο Ελληνικός Οργανισμός.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Α, είναι παραπάνω δηλαδή αυτό που εισπράττει.

Δ.ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Είναι 10.000.000 και κάτι.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Μήπως είναι το ΦΠΑ μέσα; Το ΦΠΑ έχει βγει;

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Ναι. Τα χρήματα ανήκουν στον ΕΟΑΝ και υπάρχει μια παρακράτηση. Γι' αυτό και ο ΕΟΑΝ θα πάρει γύρω στα 8.300.000. Τα χρήματα όμως που εισπράχθηκαν του 3λέπτου ξεπερνούν τα 10.000.000.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Άρα πάμε στις 65 περίπου σακούλες.

Λ. ΚΙΟΣΕΣ: Συν αυτά που παίρνει η Λαϊκή Αγορά, που είναι πολύ μεγάλη ποσότητα πλαστικής σακούλας, συν τα περίπτερα, συν την εισφοροδιαφυγή και αυτά που δεν χτυπιούνται στις ταμειακές μηχανές, κάπως έτσι προκύπτει.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Υπάρχει και μια άλλη κατηγορία η οποία προβλέπεται από το Νόμο, δηλαδή η με πάχος 51-70, που υπάρχει χρέωση. Φαντάζομαι υπάρχουν και αλυσίδες εδώ που παράγετε 51 μικρά πάχος, οι οποίες χρεώνεται 4 λεπτά και κρατιέται. Δεν

αποδίδεται αυτό το τέλος. Άρα έχουμε και από εκεί για να ισοσκελίσουμε το ισοζύγιο μάζας.

Εγώ θα 'θελα να ακούσω την άποψη των super market, κατά πόσο είναι έτσι όπως αναφέρονται από τον ΙΕΛΚΑ τα θέματα, δηλαδή η προσωπική σας εμπειρία. Είναι τόσο μεγάλη η μείωση στα super market, το 80%; Γιατί εμείς έχουμε εμπειρία ως πελάτες. Εσείς όμως το ζείτε κάθε μέρα.

Χ. ΧΕΙΜΩΝΙΔΗΣ: Να μιλήσω εγώ;

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Θυμείστε μας πάλι ποια αλυσίδα είστε.

Χ. ΧΕΙΜΩΝΙΔΗΣ: Είμαι από την 5ΑΕ, από τον «ΓΑΛΑΞΙΑ». Η σακούλα όταν άρχισε να πληρώνει ο πελάτης και με όλη την ενημέρωση που έχει γίνει, με όλα τα φυλλάδια και όλα αυτά και από μας γενικά, όντως μειώθηκε, σε μας τουλάχιστον μειώθηκε σ' αυτά τα ποσοστά που λέει ο κύριος Κιοσές. Και ακόμα και τώρα βλέπουμε ότι μειώνεται. Δεν παίρνει ο κόσμος σακούλα.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Αυξάνεται η μείωση;

Χ. ΧΕΙΜΩΝΙΔΗΣ: Ναι.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Ξεκινήσατε 50, 60, 70 και κατεβαίνετε;

Χ. ΧΕΙΜΩΝΙΔΗΣ: Δεν παίρνει σακούλα. Τα κρατάει στο χέρι και φεύγει. Δεν την παίρνει τη σακούλα. Είναι κάποιοι όμως οι οποίοι παίρνουν. Αλλά είναι πολύ ελάχιστοι πλέον. Έχουν πάρει αυτές τις πολλαπλών χρήσεων και πάρα πολύς κόσμος χρησιμοποιεί αυτή τη σακούλα. Τη φέρνει και την ξαναπαίρνει. Τη φέρνει και την ξαναπαίρνει.

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Εδώ θα ήθελα να κάνω μία ερώτηση που θα είναι και προς όλους. Θα ήθελα όμως να ξέρω αν υπάρχει σημαντική αύξηση της σακούλας των 52 μικρών, η οποία διατίθεται στο super market προς 7 λεπτά.

Χ. ΧΕΙΜΩΝΙΔΗΣ: Δεν έχουμε εμείς τέτοια σακούλα.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Ποια αλυσίδα έχει; Υπάρχει κάποια εδώ;

Α. ΚΑΜΑΡΙΝΑΚΗΣ: Εμείς έχουμε.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Πόσο τη δίνετε εσείς;

Α. ΚΑΜΑΡΙΝΑΚΗΣ: 7 λεπτά.

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Αν δηλαδή η μείωση αντισταθμίζεται από την αύξηση της άλλης σακούλας.

-----: Είναι περισσότερο σαν επαναχρησιμοποιούμενη αυτή η τσάντα.

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Ανεξάρτητα απ' αυτό, θέλουμε να ξέρουμε, λέμε 80% μείωση σ' αυτήν, αλλά αν τελικά η άλλη αυξήθηκε 50 από το 0 τίποτα, αν υπάρχει αυτό το στατιστικό στοιχείο, θα μας ενδιέφερε.

-----: Δεν υπήρχε πριν καταρχάς, καθόλου.

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Μα, γι' αυτό μιλάω από το 0. Από το 0 πόσο έχουμε πάει τώρα;

Α. ΚΑΜΑΡΙΝΑΚΗΣ: Δεν ξέρουμε ακριβώς.

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Καλό θα είναι, κ. Καμαρινάκη, αν το είχαμε θα μας διευκόλυνε.

Χ. ΧΕΙΜΩΝΙΔΗΣ: Έχουμε και εμείς αλλά δεν την προτιμάνε. Είναι πολύ λεπτή. Είναι η σακούλα που είναι πλαστική, πολλαπλών χρήσεων.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Είναι σαν την κλασική σακούλα.

Χ. ΧΕΙΜΩΝΙΔΗΣ: Όχι, είναι διαφορετική. Είναι όπως είναι αυτές οι πολλαπλών χρήσεων που βγαίνουν, οι πλαστικές..., έτσι δεν είναι;

-----: Όχι, όχι. Είναι σαν αυτές που έχουμε στα Ταμεία, που είναι η μικρούλα, λίγο πιο μεγάλη και πιο χοντρή. Εσείς δεν έχετε δηλαδή.

Χ. ΧΕΙΜΩΝΙΔΗΣ: Όχι. Ένα μέγεθος είναι, αυτή.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Ο ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ σε όλα τα καταστήματα έχει μόνο αυτή τη σακούλα;

Α. ΚΑΜΑΡΙΝΑΚΗΣ: Σε όλα.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Σε όλα έχει των 51 μικρών πάχους;

Α.ΚΑΜΑΡΙΝΑΚΗΣ: Έχει των 52 μικρών πάχος. Και υπάρχει αυτή η δυνατότητα που παίρνει ο κάθε πελάτης. Βέβαια εμείς έχουμε ενημερώσει πλήρως όλους. Γιατί νομίζω ότι παίζει μεγάλο ρόλο και η ενημέρωση και στους Ταμίες, στις διάφορες θέσεις να υπάρχει εμφανώς η δυνατότητα να πάρει πολλαπλών χρήσεων τσάντα. Και αυτή είναι η κατάσταση, όπως την ακούσατε από όλους.

Τώρα βέβαια τα ποσοστά ακόμα δεν τα ξέρουμε ακριβώς να σας πούμε. Θα φτάσουμε στο τέλος του χρόνου, όπου θα μπορεί κανένας να σας δώσει πλήρη στοιχεία.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Ο κ.Κουκιάσας από το «Δίκτυο ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ SOS».

Β. ΚΟΥΚΙΑΣΑΣ: Έχω μία εικόνα. Υπάρχει μεγάλη αύξηση στην κατανάλωση της πολύ λεπτής σακούλας, της υπέρλεπτης, κάτω από 15 μικρά πάχος, στο μανάβικο. Εάν υπάρχει αυτή η αίσθηση από σας.

Α. ΝΤΟΥΜΑ: Το είχαμε περιορίσει. Στην αρχή πήγε να γίνει ένα μπαμ αλλά μετά το περιορίσαμε.

B. ΚΟΥΚΙΑΣΑΣ: Εσείς ναι. Λέω σε όλες τις αλυσίδες.

M. ΖΕΡΒΟΥ: Για τις αλυσίδες ισχύει το ίδιο. Είχαμε πρόβλημα, το αντιμετωπίσαμε, σοβαρό πρόβλημα με τους πελάτες.

A. ΝΤΟΥΜΑ: Γιατί ο κόσμος δεν ήθελε να πληρώσει και έπαιρνε τις δωρεάν από το μανάβικο

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Άρα, ο ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ, για παράδειγμα, που είναι πολύ μεγάλη αλυσίδα, έχετε δει μια μείωση της τάξης αυτή που συζητάμε, 70, 80% στην παλιά τη σακούλα σε σχέση με αυτή που δίνετε τώρα;

A. ΚΑΜΑΡΙΝΑΚΗΣ: Σαφώς. Τώρα το ποσοστό δεν μπορώ να σας το προσδιορίσω.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Σε επίπεδο μάζας όμως, αν πούμε ότι οι άλλες πόσο ήταν, 20 μικρά πάχος ήταν οι άλλες;

A. ΚΑΜΑΡΙΝΑΚΗΣ: Τόσο.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Γύρω στα 20 ήταν. Οπότε πάμε στα 52, άρα έχουμε 2,5 φορές παραπάνω ποσότητα και είναι και λίγο πιο μεγάλα, μπορεί να είναι και 3 φορές σε μάζα πλαστικού.

A. ΝΤΟΥΜΑ: Αλλά δεν βρίσκεται καμία στο Ταμείο. Οπότε δεν προωθείται. Αν ζητήσει ο πελάτης, τότε του εξηγείς.

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Για την 52;

A. ΝΤΟΥΜΑ: Ναι, δεν βρίσκεται καμία στο Ταμείο.

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Βρίσκεται.

A. ΝΤΟΥΜΑ: Ανοιχτή, μπροστά;

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Ναι.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Ρωτάει.

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Συμφωνούμε ότι ρωτάει. Αλλά έχει δίπλα των 0,04 ευρώ και των 0,07 ευρώ. Και φυσικά όταν τη βλέπεις οπτικά η μία είναι πολύ πιο μικρή από την άλλη και θα διαλέξει τη μεγάλη. Υπάρχει. Αυτό σας το λέω γιατί εγώ ψωνίζω από τον ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗ. Υπάρχει σε όλα τα Ταμεία. Δεν ξέρω αν είναι αυτή η πολιτική σας. Ήθελα να το συζητήσουμε λίγο. Αλλά αν δεν είναι, ευκαιρία να το περάσετε το μήνυμα

-----: Τις παίρνει μόνος του ο πελάτης;

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Όχι. Είναι επάνω στον πάγκο. Ποια θέλετε; Αυτή πόσο κάνει; 0,4 ευρώ, αυτή κάνει 0,07 ευρώ. Παίρνω των 0,07. Αλλά υπάρχει, προσφέρεται δηλαδή. Δεν είναι κάτι που δεν το βλέπεις μπροστά σου.

A. ΝΤΟΥΜΑ: Είναι κοντά στα Ταμεία.

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Εγώ τουλάχιστον σας λέω είναι η σακούλα η μικρή, δίπλα η μεγάλη και δίπλα πάνε τα τρόφιμα, όπως χτυπιούνται στη μηχανή. Οπότε ο πελάτης λέει θέλω αυτή ή έχει τις δικές του, εντάξει, οπότε δεν το συζητάμε. Εκεί, λοιπόν, υπάρχουν και οι δύο και επιλέγει, εάν δεν έχει δική του. Αυτό το έχω δει, γι' αυτό σας το λέω. Δεν ξέρω ποια είναι η πολιτική σας.

Α. ΝΤΟΥΜΑ: Η πολιτική είναι να μην είναι εκεί που συσκευάζει, να είναι κοντά στα Ταμεία. Αλλά εννοείται ότι έχεις και τις δύο να τις βλέπεις, γιατί στην τελική την επαναχρησιμοποιούμενη θα την ξαναφέρει. Αυτό δεν θέλουμε να πετύχουμε, το να την πάρει και να την ξαναφέρει πάλι;

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Έχουμε μία επιφύλαξη σ' αυτό αλλά νομίζω ότι αυτό θα πρέπει να συζητηθεί στο τέλος του χρόνου, όταν θα έχουμε τα πλήρη στοιχεία.

Α. ΚΑΜΑΡΙΝΑΚΗΣ: Εξάλλου τώρα αλλάζει και το θέμα λόγω της αύξησης του τέλους, όπου αλλάζουν πάρα πολύ τα πράγματα. Διότι τώρα με την αύξηση του τέλους έρχεται περίπου να αλλάξει στην ίδια τιμή...

Η κα Μαχαίρα ήθελε κάτι να πει.

Α. ΜΑΧΑΙΡΑ: Ένα πράγμα με προβληματίζει με αυτά που είπατε. Οι σακούλες είναι κάτω από τα Ταμεία. Άρα, σας ρωτάει ο Ταμίας ποια θέλετε και δεν θα τις δείτε. Το θέμα είναι ότι εσείς σκέφτεστε να μοιράσετε επαναχρησιμοποιούμενες. Εμείς που έχουμε μοιράσει από την αρχή του χρόνου, βλέπουμε ότι εκεί υπάρχει μια μείωση της αγοράς της επαναχρησιμοποιούμενης, γιατί ο κόσμος πλέον έχει πάρα πολλές.

Άρα, να το δείτε. Δεν ξέρω τι γίνεται στην επαρχία. Στην Αθήνα όμως, επειδή έχουμε όλοι καταστήματα στην Αθήνα, μπορεί να υπάρχει μεγάλος κορεσμός σε επαναχρησιμοποιούμενες τσάντες και να μην υπάρχει αυτή ανάγκη. Δηλαδή πιλοτικά ίσως να πρέπει να δείτε ένα Δήμο στην Αθήνα και ένα Δήμο στην επαρχία. Γιατί εμείς βλέπουμε ότι υπάρχει κατακόρυφη μείωση στην αγορά. Έχουμε μεγάλο στοκ και το βλέπουμε από το στοκ μας. Στην αρχή το ξεχνούσαν, αγοράζανε άλλη μία, σου λέγανε εντάξει, είναι 0,60€, θα πάρω άλλη μία, θα πάρω άλλη μία και μπορεί να έχεις και 10 και 15 τσάντες μέσα στο αυτοκίνητο ή στο σπίτι ξεχασμένες. Άρα, σας το λέω να το έχετε υπόψη σας.

Χ. ΧΕΙΜΩΝΙΔΗΣ: Στην αρχή, όταν ξεκίνησε το μέτρο, δώσαμε χιλιάδες επαναχρησιμοποιούμενες μέσα σε ενάμιση μήνα. Μετά κάποιο χρονικό διάστημα δεν είχαμε εμείς, τουλάχιστον δεν πρόλαβε ο προμηθευτής να μας εφοδιάσει. Και πήραμε τότε, όπως λέει και η κυρία, φορτωθήκαμε όλοι για να μην ξανασυμβεί το θέμα αυτό, αλλά τώρα έχει μειωθεί και η πώληση αυτής της σακούλας. Γιατί; Γιατί είναι αυτό που

έχει επισημανθεί, ότι ο κάθε ένας από τους πελάτες έχει αγοράσει από την αρχή, φύγανε χιλιάδες. Όταν λέμε χιλιάδες, χιλιάδες. Και δεν χαλάνε αυτές εύκολα.

A. ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ: Αυτό είναι το θετικό, το ότι έχει μειωθεί η πώληση αυτής της σακούλας. Αρχίζει και τις χρησιμοποιεί ο κόσμος. Απλά ο ΕΟΑΝ –εσείς που τις πουλάτε μπορείτε να το ελέγξετε αυτό- ο ΕΟΑΝ που θα δώσει σε ένα Δήμο να μοιράσει σακούλες, εάν βγει σε ένα σχολεία, πόσα είναι τα παιδιά, 300, 300 σακούλες θα πάμε, δεν μπορεί να πει «εσύ έχεις στο σπίτι σου, δεν θα πάρεις».

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Έχει δύο παραμέτρους αυτή η διαδικασία. Η πρώτη είναι ότι έχουμε δεσμευτεί σαν Πολιτεία ότι αυτά τα χρήματα θα επιστραφούν στον πολίτη. Άρα, λοιπόν, αυτό θέλουμε να γίνει στο 100%. Από την άλλη, θα υπάρχει και μία καμπάνια πολύ μεγάλη που θα λέει «παίρνετε αυτή την τσάντα πολλαπλών χρήσεων, ας έχετε 50 στο σπίτι σας, σταματήστε να παίρνετε πλαστική».

Αυτό, λοιπόν, είναι που θέλουμε στην πορεία. Γιατί θέλουμε αργά αλλά σταθερά να εκπαιδεύσουμε, αν θέλετε. Πέρα από την εφαρμογή, να το ακούσουν. Να το ακούν και αυτοί που δεν το κάνουν. Γιατί θα βρεθούμε στο τέλος του '20 να πρέπει να πάρουμε και μια απόφαση, εάν αυτό θα συνεχίζεται ή όχι.

Κατ' επέκταση, θα πρέπει να δίνουμε τη δυνατότητα στον πολίτη να σκέφτεται ότι όλο αυτό που πληρώνει σήμερα σε ανταποδοτικότητα του επιστρέφεται. Και ο σκοπός δεν ήταν να μαζευτούν χρήματα για την πλαστική σακούλα. Ο σκοπός είναι να πάψει να χρησιμοποιεί την πλαστική σακούλα. Αυτό θα είναι το μήνυμα που θέλουμε να περάσουμε.

A. ΜΑΧΑΙΡΑ: Μου επιτρέπετε;

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Βεβαίως.

A. ΜΑΧΑΙΡΑ: Θυμάμαι την αρχική συζήτηση που είχαμε κάνει στο Υπουργείο. Για μας η πλαστική σακούλα είναι «κακιά» όπου και αν είναι, όπου και αν βρίσκεται. Άρα νομίζω ότι είναι η συζήτηση που είχαμε κάνει, ότι αυτός ο νόμος πρέπει να εφαρμοστεί παντού. Ξέρω ότι υπήρχαν θέματα ότι πώς θα γίνει να εισπράτουμε τα χρήματα και όλα αυτά. Όπως βλέπετε, δεν μπορεί να γίνει παντού. Ότι δεν θα μπορούν να εισπραχθούν παντού, οκεί, έτσι είναι η χώρα, έτσι λειτουργούμε. Θα φτιαχτεί κάποια στιγμή.

Το θέμα είναι να καταλάβει ο καταναλωτής ότι η πλαστική σακούλα είναι κακή για το περιβάλλον, είτε είναι στη Λαϊκή, είτε είναι στο super market, είτε είναι στο μανάβικο της γειτονιάς, είτε στο φαρμακείο. Αν αυτό το μήνυμα δεν περαστεί από σας...

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Από μας θα περαστεί.

A. ΜΑΧΑΙΡΑ: Ναι, αλλά αυτό πάει να πει ότι πρέπει να γίνει παντού.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Μιλάτε για τις εξαιρέσεις του ανταποδοτικού;

A. ΜΑΧΑΙΡΑ: Ναι.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Άρα είναι και αίτημα των αλυσίδων.

A. ΜΑΧΑΙΡΑ: Ναι. Μου λέτε ως καταναλώτρια ότι η πλαστική σακούλα στη Λαϊκή Αγορά δεν είναι κακιά για το περιβάλλον αλλά η δικιά μου πλαστική σακούλα είναι κακιά.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Δεν είπε αυτό. Απλώς το εξαίρεσε για άλλους λόγους.

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Γι' αυτό ακριβώς ξαναλέω, δίνουμε τις τσάντες αυτή τη στιγμή με το σκεπτικό ότι «πάψε να παίρνεις από οποιοδήποτε μέρος πλαστική σακούλα». Και αυτό θα είναι το μήνυμα, αν θέλετε, που θα βγαίνει ταυτόχρονα. Δηλαδή τα χρήματα όλα θα πάνε και σε μία ενημέρωση και σε μία προώθηση της χρησιμοποίησης της τσάντας πολλαπλών χρήσεων μαζικά. Αυτό θέλουμε να περάσουμε σαν μήνυμα και τη μείωση της πλαστικής σακούλας από οπουδήποτε διατίθεται.

A. ΜΑΧΑΙΡΑ: Όταν ξεκίνησε αυτό, πολλοί καταναλωτές γυρνούσαν εναντίον μας και νομίζανε ότι αυτά τα λεφτά μπαίνανε στη δικιά μας την τσέπη και λέγανε «μα τώρα μας το χρεώνετε και τα λεφτά αυτά τα παίρνετε εσείς». Αν αυτό είχε γίνει ευρέως γνωστό ότι είναι η νομοθεσία και ισχύει για όλους, δεν θα είχαμε και αυτή την αντίδραση των καταναλωτών, που φαντάζομαι ότι έγινε το ίδιο και στα δικά σας super market, που ο κόσμος αντιδρούσε. Δεν είχε γνώση και σου λέγανε τα βάζεις εσύ στην τσέπη σου.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Παρεμπιπτόντως, 52 μικρών πάχους σακούλα έχετε εσείς;

A. ΜΑΧΑΙΡΑ: Ναι.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Υπάρχουν σε όλες τις αλυσίδες;

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Σε όλες.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Απλώς δίνετε εφόσον ζητηθεί. Και όλοι το έχετε 0,07 ευρώ;

A. ΜΑΧΑΙΡΑ: Ναι.

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Όλοι στο Ταμείο ρωτάνε «θέλετε σακούλα», «και ποια θέλετε» όταν πει ναι. Αλλά ρωτάνε.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Να το δούμε στο β' μέρος της συζήτησης για τις Εθελοντικές Συμφωνίες ενδεχομένως ποια τι θα μπορούσε να αλλάξει για να συμβάλλουμε. Γιατί αλλιώς με τα 0,07€ της σακούλας των 52 μικρών πάχους και με την κλασσική

σακούλα να είναι 0,09€ από 1/1/2019 το χάσαμε. Θα πάνε όλοι στην παχιά σακούλα των 52 μικρών με 0,07€, όσοι αγοράζουν βέβαια.

Λ.ΚΙΟΣΕΣ: Απλά για να προσθέσω σ' αυτό που είπε η κα Μαχαίρα. Φαντάζομαι ότι το ερώτημα είναι ότι γιατί αυτά τα χρήματα που θα ξοδέψετε σαν ΕΟΑΝ να πάνε σε επαναχρησιμοποιούμενες τσάντες όταν έχουν όλοι πάνω-κάτω επαναχρησιμοποιούμενες τσάντες, δηλαδή έχουν 10, να πάνε να τις κάνουν 11, μικρή η διαφορά. Συμβολική σε κάποιους, ναι θα βοηθήσει. Αλλά μήπως θα μπορούσαν να πάνε κάπως αλλιώς, να βοηθήσουν σ' αυτή την κατεύθυνση, είτε μέσω ενημέρωσης...

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Θα γίνει και αυτό.

Λ. ΚΙΟΣΕΣ: Είτε μέσω καρότσια...

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Ήδη τα καρότσια «παίζουν» πάρα πολύ.

Λ. ΚΙΟΣΕΣ: Θα ήταν πολύ καλό κάπως να υπήρχε ένας τρόπος οι σακούλες οι πλαστικές που υπάρχουν στα σπίτια, που έχουν μαζευτεί, να επιστρέψουν κάπως για ανακύκλωση. Αυτό θα ήταν το καλύτερο αν υπήρχε ένας τρόπος.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Είναι πρόταση της Εθελοντικής Συμφωνίας. Θα τη συζητήσουμε παρακάτω.

Λ. ΚΙΟΣΕΣ: Και το δεύτερο που θέλω να πω πάνω σ' αυτό που είπαμε, ο σκοπός, απ' ό,τι έχουμε συζητήσει σε προηγούμενες συναντήσεις, είναι να μειωθεί η πλαστική σακούλα ελαφρού βάρους, όπως περιγράφεται από τη Νομοθεσία και από την Οδηγία. Άρα, σ' αυτή την κατεύθυνση δεν πρέπει να πάμε; Η 52 μικρά, που είπατε, είναι σε πολύ μεγάλο βαθμό επαναχρησιμοποιούμενη τσάντα. Εγώ προσωπικά γι' αυτό τη χρησιμοποιώ. Γιατί την έχω στην τσάντα μου μέσα επειδή είναι πολύ βολική και τη χρησιμοποιώ σαν επαναχρησιμοποιούμενη τσάντα. Άρα, να το δούμε λίγο αυτό ποιο είναι το βέλτιστο.

Β. ΚΟΥΚΙΑΣΑΣ: Οι σακούλες σκουπιδιών έχουν αυξηθεί οι πωλήσεις;

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Ναι.

Β. ΚΟΥΚΙΑΣΑΣ: Πόσο;

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Υπάρχει αίσθηση; Περίπου;

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Στο τέλος της χρονιάς θα τα συζητήσουμε.

Β. ΚΟΥΚΙΑΣΑΣ: Η αίσθηση που υπάρχει απ' αυτούς που συλλέγουν είναι ότι στους κάδους συνεχίζουν και υπάρχουν οι ελαφριές πλαστικές σακούλες.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Και έχουν αυξηθεί πολύ οι υπέρλεπτες στα σκουπίδια, οι κάτω από 15 μικρά. Θα δούμε το over all τις σακούλες που πουλάτε για σκουπίδια αν έχουν αυξηθεί ή όχι.

Μ. ΖΕΡΒΟΥ: Εγώ έχω μία απορία.

Φ.ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Πείτε την απορία και μετά ο κ. Παπαθεοδώρου.

Μ. ΖΕΡΒΟΥ: Η 52 μικρά δεν είναι το ζητούμενο; Γιατί από τη στιγμή που τη θεωρούμε σαν επαναχρησιμοποιούμενη, είναι κάτι που και αυτό δεν θέλουμε; Τότε γιατί έχει επιτραπεί;

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Αν είναι επαναχρησιμοποιούμενη –και η προσωπική μου γνώμη αλλά και πολλών- μια χαρά είναι το θέμα. Αν είναι επαναχρησιμοποιούμενη πάρα πολλών φορές.

Μ. ΖΕΡΒΟΥ: Αν είναι για τα σκουπίδια;

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Τότε είναι μια-δυο φορές η χρήση.

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Να λύσω την απορία εγώ. Η Οδηγία της Ευρωπαϊκής Ένωσης ήταν σαφέστατη. Έλεγε, λοιπόν, ότι πρέπει να πάρουμε μέτρα ώστε να μειωθεί ή να απαγορευτεί η σακούλα μεταξύ 15 μικρών και 50. Άφηνε όμως στη διακριτική ευχέρεια το κάθε κράτος-μέλος να είναι και παραπάνω από 50. Απλά, επειδή δεν θέλαμε να δημιουργήσουμε πρόβλημα μεγαλύτερο από αυτό που έτσι κι αλλιώς θα δημιουργείτο στο χώρο της παραγωγής πλαστικών, μείναμε στο στενό γράμμα του Νόμου. Αυτό δεν σημαίνει ότι υιοθετούσαμε το 50 άμα γίνει 51 είμαστε μια χαρά. Για να το διευκρινίσουμε αυτό.

Το σκεπτικό είναι ότι δοκιμαζόμενες τώρα οι τσάντες των 52, θα υπάρχει μία καινούργια μέτρηση που θα κάνει το Πανεπιστήμιο της Πάτρας και θα δει αν τελικά και αυτή η σακούλα καταλήγει στη θάλασσα.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Και μετά από πόσες χρήσεις.

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Ακριβώς. Αυτό, λοιπόν, είναι ένα θέμα το οποίο θα εξεταστεί. Δεν είναι, λοιπόν, θέσφατο ότι ό,τι είναι πάνω από 50 είναι αποδεκτό.

Μ. ΖΕΡΒΟΥ: Γιατί έτσι όπως έχει γίνει, αυτό έχει συμβεί.

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Συμφωνούμε απόλυτα.

Μ. ΖΕΡΒΟΥ: Και σε λίγο θα γίνει 100%.

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Συμφωνούμε απόλυτα. Γι' αυτό σας εξηγώ ότι η πρόθεση δεν είναι είμαστε εντάξει με την Οδηγία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, περάσαμε στο 51, λύσαμε το πρόβλημα. Όχι! Θα μετρηθεί και αυτό και πιθανόν να υπάρχει καινούργια εκτίμηση.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Μπορεί, παρά τη μείωση, τελικά η ποσότητα πλαστικού να είναι πολύ αυξημένη. Δεν είναι αυτό το ζητούμενο. Άραγε γι' αυτό συζητάμε εδώ και η γνώμη η δικιά σας για μας είναι πάρα πολύ χρήσιμη το πώς το σκέφτεστε. Γιατί θέλουμε να μειωθεί πραγματικά και η ποσότητα, όχι μόνο ο αριθμός των τεμαχίων των ελαφριών, αλλά γενικά η ποσότητα. Γιατί τεμαχιζόμενη φτιάχνει τα μικροπλαστικά, είτε ξεκινάει από 52 μικρά, είτε από 20 μικρά.

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Και να πω και κάτι. Πιθανόν να ξέρετε ότι έχει ανοίξει και ένας πολύ μεγάλος διάλογος τώρα στην Ευρώπη για τα πλαστικά μιας χρήσης, η οποία καθώς φαίνεται και υπάρχουν εκτιμήσεις, το '19 θα είναι σαν Οδηγία. Άρα, λοιπόν, υπάρχει μία διάθεση του να απαλείψουμε το πλαστικό που έχει λίγες χρήσεις και να περάσουμε, γιατί το πλαστικό ακόμα είναι σημαντικό ως χρήση, να περάσουμε σε πλαστικά τα οποία είναι πολλαπλών χρήσεων.

Ποιος, λοιπόν, καθορίζει το μίας χρήσης και το πολλαπλών; Είναι το 50 και το 51; Γι' αυτό λέω θα το δούμε και αυτό στην πορεία.

Α. ΚΑΜΑΡΙΝΑΚΗΣ: Να κάνω μία ερώτηση. Γιατί δεν προωθείτε και το θέμα της ανακύκλωσης του πλαστικού; Δηλαδή έχει μείνει πάρα πολύ πίσω.

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Είμαστε πίσω, πράγματι.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Είναι ένα από τα θέματα που έχουμε θέσει στα ερωτήματα και θα θέλαμε να μας το απαντήσετε, να δούμε τη γνώμη σας. Μία από την Εθελοντική Συμφωνία που έχουμε θέσει είναι κατά πόσο είναι διατεθειμένες οι αλυσίδες να παίρνουν πίσω παλιές πλαστικές σακούλες.

Α. ΜΑΧΑΙΡΑ: Το παίρνουμε. Είναι βάσει Νομοθεσίας.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Σε πιο μαζική βάση. Ενδεχομένως να δίνονται και κάποια bonus, κάποια κίνητρα. Δηλαδή μου έφερες πίσω 50 σακούλες, σου δίνω μία πάνινη τσάντα ή μία τσάντα πολλών χρήσεων.

Α. ΚΑΜΑΡΙΝΑΚΗΣ: Και πού πάνε. Αν δεν υπάρχει δυνατότητα, γιατί τώρα έχει πέσει και η τιμή του πλαστικού, έχουν πέσει όλα αυτά, το ζήτημα είναι...

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Η τιμή του πλαστικού είναι υψηλή. Το χαρτί έχει πέσει. Η τιμή του πλαστικού, αν είναι καθαρό, είναι αρκετά υψηλή.

Α. ΚΑΜΑΡΙΝΑΚΗΣ: Τέλος πάντων, θα πρέπει να το δει κανένας αυτό. Και γι' αυτό εδώ είμαστε όλοι για να βοηθήσουμε σε κάτι και να κάνουμε κάποια πράγματα κοινά.

Χ. ΧΕΙΜΩΝΙΔΗΣ: Η γνώμη αυτή τώρα που λέει ο συνάδελφος όντως έχει βάση. Για να σας δώσω να καταλάβετε, ο πελάτης αυτή τη στιγμή ξέρετε τι ζητάει από ένα κατάστημα; Δίνουμε κάποια δώρα. Προτιμάει να πάρει αυτό που θα το πάρει εκείνη

τη στιγμή παρά να συμμετέχει σε μια κλήρωση. Δώσε του ένα πακέτο μακαρόνια. Να το πάρει εκείνη τη στιγμή και όχι να περιμένει την κλήρωση για το αυτοκίνητο. Τα είπα έτσι χοντρά για να το καταλάβετε. Να το πάρει και να φύγει.

Αν μπορέσουμε και κάνουμε τον πελάτη να μας φέρνει πίσω τις σακούλες αυτές και με κάποια οπωσδήποτε και από σας μια στήριξη προς τα super market, δίνοντας κάτι εμείς ανάλογο πίσω, δηλαδή κάπως έτσι, έτσι μπορούμε να το δούμε.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Να σας κάνω και μια ερώτηση πάνω σ' αυτό. Επειδή είναι σε εξέλιξη τα επιχειρησιακά των συστημάτων της εναλλακτικής διαχείρισης, μπλε κάδου κλπ., η γνώμη σας αυτή θα μετρήσει πάρα πολύ στη συζήτηση των επιχειρησιακών, εάν και τα συστήματα μπορούν να σας φέρουν κάποιους extra κάδους μπροστά στα καταστήματα, που να μαζεύουν πολύ πλαστική σακούλα. Να το δούμε αυτό σαν πρόταση και να το εισηγηθούμε στον ΕΟΑΝ.

A. ΚΑΜΑΡΙΝΑΚΗΣ: Εσείς πρέπει να μας δώσετε κάποια πράγματα, ούτως ώστε και εμείς να βοηθήσουμε. Αλλά έτσι από μόνοι μας...

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Θα τις δούμε μία-μία τις προτάσεις που έχουμε κάνει, που εμπεριέχεται και αυτό, πιθανά bonus από σας, πιθανά να δούμε τα συστήματα και όλα αυτά να καταλήξουν σε κάποιες εισηγήσεις, που θα πρέπει να τις δει ο ΕΟΑΝ και πώς θα τις αξιοποιήσει στα επιχειρησιακά σχέδια.

A. ΜΑΧΑΙΡΑ: Πάντως αύξηση υπάρχει στην επιστροφή της πλαστικής σακούλας. Εμείς έχουμε αυξήσει τις ποσότητες.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Καλά, εσείς έχετε τώρα και τα δικά σας τα σπιτάκια.

A. ΜΑΧΑΙΡΑ: Δεν μιλάω για τα σπιτάκια. Εμείς έχουμε ειδικούς κάδους στο κατάστημα για τις πλαστικές σακούλες.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Σοβαρά;

A. ΜΑΧΑΙΡΑ: Ναι. Και έχουμε μεγάλη αύξηση.

X. ΧΕΙΜΩΝΙΔΗΣ: Έχουμε όλοι. Είναι οι μπλε και οι πράσινοι κάδοι.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Τι κάδους έχετε δηλαδή; Τρύπα στο σπιτάκι σας;

A. ΜΑΧΑΙΡΑ: Όχι. Εντός καταστήματος.

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Έχετε σύμβαση με κάποιον ιδιώτη δηλαδή;

X. ΧΕΙΜΩΝΙΔΗΣ: Όχι με ιδιώτη. Πρέπει να είναι κάποια εταιρεία. Αυτοί οι μπλε και πράσινοι κάδοι που τους βάζουμε πίσω, στη ρεσεψιόν κλπ. Πρέπει να είναι από την ανακύκλωση. Δεν είναι;

A. ΜΑΧΑΙΡΑ: Οι μπλε κάδοι είναι της ανακύκλωσης.

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Εκεί μπαίνει και εμπόρευμα. Αυτά μέσω του Δήμου τα παίρνετε.

Χ. ΧΕΙΜΩΝΙΔΗΣ: Όχι.

-----: Πάρα πολύς κόσμος στους μπλε κάδους ρίχνει...

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Στους δικούς σας. Για τα δικά σας λέει τώρα. Όχι για το μπλε. Μιλάει για τα δικά σας που έχετε εσείς στα super market. Ή κατάλαβα λάθος;

Α. ΜΑΧΑΙΡΑ: Δεν έχουμε κάδους δικούς μας. Του Δήμου είναι οι κάδοι.

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Αλλά τους έχετε στο κατάστημά σας. Μιλάμε γι' αυτούς που έχετε στο κατάστημά σας.

Χ. ΧΕΙΜΩΝΙΔΗΣ: Ναι. Μέσα που είναι. Εντάξει. Υπάρχουν και κάποια πράσινα σημεία...

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Αυτό ρώτησα. Αυτά που μαζεύετε όμως τα διαθέτετε στην αγορά ως βιομηχανικά, ως ΒΕΑΣ, βιομηχανικά – εμπορικά. Ή έρχεται και τα παίρνει ο Δήμος; Γιατί η ΕΕΑΑ δεν παίρνει. Δηλαδή ο μπλε κάδος δεν παίρνει.

Χ. ΧΕΙΜΩΝΙΔΗΣ: Δεν τα διαθέτουμε εμείς. Μας τα φέρνει η ανακύκλωση αυτά.

Α. ΜΑΧΑΙΡΑ: Εμείς ανακυκλώνουμε πάντως.

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Εσείς ανακυκλώνετε από τα σπιτάκια. Άρα κάνετε ΒΕΑΣ. Και τα διαθέτετε στην αγορά. Σωστό. Το ίδιο κάνει και ο ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ. Τα διαθέτει μέσω ΒΕΑΣ. Μήπως και εσείς τα κάνετε με τον ίδιο τρόπο. Μάλλον αυτό θα είναι. Αυτό ισχύει. Έτσι είναι.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Να σας ρωτήσουμε άλλη μία γνώμη για την 1/1/19 που αυξάνεται το τέλος. Υπάρχει ένα αίτημα από τη Βιομηχανία...

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Δεν ξέρω αν θα γίνει αποδεκτό όμως.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Ανεξάρτητα από το αν θα γίνει, εγώ ήθελα τη γνώμη των αλυσίδων. Υπάρχει ένα αίτημα από τη Βιομηχανία να μην εφαρμοστεί για 6 μήνες το μέτρο. Δηλαδή να μην πάμε σε αύξηση 0,09€ μαζί με το ΦΠΑ, να μείνουμε στο 0,04€ και να εφαρμοστεί μετά από 6 μήνες και κανείς δεν εγγυάται αν θα υπάρξει καινούργια αίτημα. Η γνώμη των αλυσίδων ποια είναι; Θα το βλέπατε θετικά μία παράταση, να μην εφαρμοστεί η αύξηση ή δεν θα το βλέπατε θετικά; Ποια είναι η γνώμη σας;

Α. ΚΑΜΑΡΙΝΑΚΗΣ: Οτιδήποτε είναι υπέρ του πελάτη, γιατί αυτό το πληρώνει ο πελάτης, έτσι δεν είναι;

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Το οποίο είναι ανταποδοτικό, βέβαια. Δηλαδή ναι μεν το πληρώνει ο πελάτης αλλά κάποια στιγμή θα επιστρέψει αυτό το ποσό πίσω στους καταναλωτές.

Α. ΚΑΜΑΡΙΝΑΚΗΣ: Εσείς λέτε να μη γίνει η αύξηση από 1/1;

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Ζητάει η Βιομηχανία Πλαστικού...

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Να δοθεί μία παράταση 6 μηνών στο τέλος των 0,04€ και να μην πάμε στα 0,09€.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Η γνώμη μας στο DEBAG περισσότερο είναι ότι πρέπει να προχωρήσουμε όπως λέει η ΚΥΑ. Να γίνει η καινούργια αύξηση. Απλώς η Βιομηχανία ζητάει να μην εφαρμοστεί για 6 μήνες αυτή η αύξηση.

Α. ΚΑΜΑΡΙΝΑΚΗΣ: Εμάς δεν μας πειράζει τώρα αν ακριβύνει ή δεν ακριβύνει η σακούλα. Απλά είναι εις βάρος του ίδιου του καταναλωτή αν αυξηθεί το τέλος που λέτε.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Άρα, είστε ουδέτεροι κατά κάποιο τρόπο.

Γ. ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ: Δεν είναι βάρος για τον καταναλωτή. Είναι βάρος για τον καταναλωτή που θέλει να πάρει πλαστική σακούλα. Όχι για όλους τους καταναλωτές.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Και ίσως είναι υποτίθεται ένα αντικίνητρο να μην πάρει τη σακούλα που ακρίβυνε και να χρησιμοποιήσει μία από τις δέκα που ήδη έχει σπίτι του και δεν τις βγάζει έξω.

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Δεν ψάχνουμε να βρούμε κίνητρα για τους καταναλωτές που θέλουν να χρησιμοποιήσουν πλαστικές σακούλες. Ψάχνουμε να βρούμε κίνητρα για τον καταναλωτή που δεν χρησιμοποιεί πλαστική σακούλα και να δώσουμε αντικίνητρα στον καταναλωτή που χρησιμοποιεί πλαστική σακούλα ακόμα, επειδή δεν είναι καλά ενημερωμένος.

Λ.Κ ΙΟΣΕΣ: Αυτό που θα γίνει. Αυτή τη στιγμή είναι στο 80%. Θα πάει στο 90%.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Με τους ελέγχους που θα κάνει ο ΕΟΑΝ και με άλλες δράσεις ενημέρωσης μπορεί τελικά να λειτουργήσει καταλυτικά στα εκτός super market.

Λ. ΚΙΟΣΕΣ: Στο super market θα πάει στο 90%. Θετικό είναι για το περιβάλλον. Δεν επηρεάζει κάπου τις αλυσίδες super market. Επηρεάζει φαντάζομαι μόνο τους προμηθευτές του. Όσον αφορά εκτός του super market τώρα, εκεί πέρα είναι λίγο διαφορετικά. Γιατί είναι διαφορετικό ένας φούρναρης να χτυπάει 0,04 μαζί με το ψωμί που κάνει 0,60 και να μην του πληρώνει ο πελάτη και είναι διαφορετικό να χτυπάει 0,10, 0,09 μαζί με τα 0,60 του ψωμιού και να τα τρώει ο ίδιος, που είναι το μικρό του κέρδος. Άρα, πρέπει να το σκεφτεί δύο φορές το μικρομάγαζο.

Φ.ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Λες με αυτό ότι μπορεί να δούμε μεγάλη μείωση της χρήσης στα εκτός αλυσίδων.

Λ. ΚΙΟΣΕΣ: Νομίζω το κανάλι που θα επηρεαστεί είναι το εκτός του καναλιού του super market. Νομίζω είναι λογικό αυτό.

A. ΜΑΧΑΙΡΑ: Ή θα παρανομήσουν πιο πολλοί.

Λ. ΚΙΟΣΕΣ: Δηλαδή αυτός που κλέβει 100 ευρώ από το περιβαλλοντικό τέλος, μπορεί να κλέψει 200 ευρώ από το περιβαλλοντικό τέλος. Δεν ξέρω πόσο πολύ ... Αλλά και ο πελάτης θα το σκεφτεί διαφορετικά.

Χ. ΧΕΙΜΩΝΙΔΗΣ: Το super market δεν το διακινδυνεύει να μη χτυπάει τη σακούλα. Γιατί το συζητάμε τώρα αυτό;

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Να σας πω κάτι να χαλαρώσουμε. Μας ήρθε μια καταγγελία με μία απόδειξη. Ήταν φούρνος. Χρέωνε, λοιπόν, ψωμί, οτιδήποτε χρέωνε. Στο τέλος έλεγε «περιβαλλοντικό τέλος, ψωμί, 0,04 ευρώ».

A. ΜΑΧΑΙΡΑ: Επίσης κάτι άλλο. Έχουν πολλοί πινακίδες που λένε ότι το περιβαλλοντικό τέλος είναι 0,04 ευρώ. Δεν λένε 0,03 συν ΦΠΑ.

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Αυτό είναι αλήθεια.

A. ΜΑΧΑΙΡΑ: Και αυτό είναι κακή επικοινωνία.

Γ. ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ: Μου επιτρέπετε να πω κάτι; Εγώ κατ' αρχήν θα ήθελα να σας ευχαριστήσω πάρα πολύ. Γιατί ξεκινώντας το πρόγραμμα LIFE DEBAG, δεν πίστευα ποτέ ότι οι αλυσίδες super market θα έχουν αυτή την αντίληψη. Ήταν πρωτόγνωρο. Και μάλιστα για έναν άνθρωπο ο οποίος δεν πηγαίνει ποτέ super market. Έχω να πάω 25 χρόνια super market.

Και πραγματικά οι αλυσίδες super market αναδεικνύονται πάρα πολύ απ' αυτή τη δράση. Και εμείς νομίζω και στην Ευρωπαϊκή Ένωση, με τις επαφές που έχουμε και με τη δημοσιότητα που έχει πάρει το LIFE DEBAG, είναι ένα στοιχείο το οποίο θα το αναδείξουμε στο μέλλον ακόμα περισσότερο. Διότι βρήκαμε έναν εταίρο στην πραγματικότητα, ο οποίος έχει μία πολύ σοβαρή κοινωνική αντίληψη. Και αυτό είναι πάρα πολύ σημαντικό για μας. Είναι μια συμμαχία για το περιβάλλον την οποία θα πρέπει να τη στηρίξουμε, θα τη στηρίξουμε, όσο περνάει από το χέρι μας ως Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα, με ενημέρωση στην Ευρωπαϊκή Ένωση και νομίζω ότι είναι από τα πολύ σημαντικά στοιχεία τα οποία έχουν προκύψει από αυτή τη διαδικασία.

Εγώ δύο σημεία θα ήθελα να τονίσω, γιατί δεν είναι ξεκάθαρα ίσως.

**Στο σημείο αυτό προσήλθε η κα Ρεμούνδου που είναι το στέλεχος του ΕΟΑΝ
χειρίστρια του θέματος της Πλαστικής Σακούλας**

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Η κα Ρεμούνδου είναι στέλεχος του Ελληνικού Οργανισμού Ανακύκλωσης.

Γ. ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ: Δύο σημεία που θα ήθελα, μετά απ' αυτό που όφειλα να πω, είναι το εξής: Πολύ σωστά τονίσατε ότι ο περιορισμός της πλαστικής σακούλας είναι

προς όφελος του περιβάλλοντος. Θα ήθελα να τονίσετε σε όλες τις εκστρατείες που κάνετε, είναι προς όφελος του θαλάσσιου περιβάλλοντος, όχι του περιβάλλοντος. Η πλαστική σακούλα, αν πήρε αυτή την Οδηγία η Ευρωπαϊκή Ένωση, είναι απόλυτα για το θαλάσσιο περιβάλλον. Η Οδηγία, με την οποία εναρμονιζόμαστε εμείς πλέον, αναφέρεται αποκλειστικά στο θαλάσσιο και υδάτινο περιβάλλον, όχι στο χερσαίο περιβάλλον. Δεν έχουμε πρόβλημα με τα πλαστικά στο χερσαίο περιβάλλον. Έχουμε στο θαλάσσιο περιβάλλον, γιατί νομοτελειακά εκεί καταλήγουν.

Άρα, θα ήθελα σε όλες τις εκστρατείες ή τις καμπάνιες που θα σχεδιάσετε από δω και πέρα σε πρώτη προτεραιότητα να είναι το θαλάσσιο περιβάλλον. Εκεί υπήρχε ένα έλλειμμα γενικότερο.

Εμείς ως LIFE DEBAG προσπαθήσαμε πάρα πολύ να βάλουμε σε πρώτο κάδρο το θαλάσσιο περιβάλλον. Αλλά φοβάμαι ότι δεν έχει περάσει ακόμα απόλυτα στον καταναλωτή ότι αυτό που κάνει δρα για το θαλάσσιο περιβάλλον, προστατεύει το θαλάσσιο περιβάλλον της χώρας μας. Αυτό θα ήθελα να το δούμε.

Το δεύτερο στοιχείο που θα ήθελα να τονίσω είναι το γεγονός ότι πλέον –το είπε και ο κ. Πολιτόπουλος, το είπε και ο Φίλιππος, νομίζω ότι το είπατε οι περισσότεροι από σας- ότι το ζητούμενο δεν είναι να πάμε στη διαδικασία ούτε καν των πολλαπλών χρήσεων. Υπάρχει πλέον η στρατηγική για το πλαστικό στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία είναι τώρα (plastic strategy), το οποίο βγαίνει, το οποίο μιλάει γενικότερα για περιορισμούς του πλαστικού.

Συνεπώς, όλες οι δράσεις μας, όλες οι αντιλήψεις μας θα πρέπει να τις διέπει η βασική ιδέα ότι το πλαστικό θα πρέπει να περιοριστεί, άσχετα αν το λέει ο Νόμος ή δεν το λέει ο Νόμος. Και είναι ένα εξαιρετικό μέσο κοινωνικής ευθύνης και συστράτευσης με τον πολίτη αν το κάνετε εσείς ως στοιχείο αυτό.

Επίσης, ένα τελευταίο στοιχείο το οποίο συνδέεται μ' αυτό που είπα προηγουμένως, είναι ότι αν πέτυχε κάπου το LIFE DEBAG, δεν πέτυχε μόνο γιατί κάνουμε μία πολύ εντατική εκστρατεία ενημέρωσης. Αυτές γίνονται πάρα πολλές. Ας πούμε τα πολιτικά κόμματα κάνουν εξαιρετικές εκστρατείες ενημέρωσης ή μη ενημέρωσης. Δεν ήταν το δυνατό τους στοιχείο αυτό.

Το LIFE DEBAG είναι το πρώτο πρόγραμμα LIFE πιθανώς, θα πρέπει να το δούμε με τους εταίρους, το οποίο κατάφερε και έβαλε μία άλλη διάσταση. Είναι αυτές οι εκστρατείες ενημέρωσης αποτελεσματικές για το θαλάσσιο περιβάλλον ή τις κάνουμε χωρίς λόγο; Το LIFE DEBAG απέδειξε ότι η δράση τρία χρόνια στη Σύρο έφερε μείωση της πλαστικής σακούλας στο θαλάσσιο περιβάλλον επιβεβαιωμένη με

επιστημονικά κριτήρια και με επιστημονικές μεθοδολογίες που αναπτύξαμε στο πρόγραμμα. Γι' αυτό έχει κάνει αυτή την αίσθηση που έχει κάνει αυτό το πρόγραμμα.

Άρα, είναι πολύ σημαντικό αυτό να το επικοινωνήσουμε στον πολίτη. Γιατί ο πολίτης λέει «ακούω διάφορα πράγματα, μου ζητάνε ακόμα και λεφτά, μου κάνουν ενημέρωση και εγώ δεν ξέρω τι γίνεται τελικά». Αν του το επικοινωνήσουμε αυτό –και αυτό είναι ένα δεύτερο στοιχείο το οποίο μπορείτε να επικοινωνήσετε- ότι όλες οι μετρήσεις που κάνουμε αξιόπιστα, και τις έχουμε καταθέσει και στην Ευρωπαϊκή Ένωση, στη Σύρο δείχνουν ότι όταν είναι μία εκστρατεία ενημέρωσης αποτελεσματική, έχει αυτόματα αποτύπωμα στο θαλάσσιο περιβάλλον. Τη βρήκαμε τη μείωση του αποτυπώματος του πλαστικού και στις ακτές αλλά και στον πυθμένα της θάλασσας, καθώς κατεβάσαμε υποβρύχια οχήματα και κάναμε καταγραφή.

Άρα, θεωρώ ότι αυτά είναι τρία δυνατά σημεία τα οποία μπορείτε ως αλυσίδες να τα κάνετε. Και εάν τα κάνετε αυτά, θα πάω και εγώ super market. Σας το υπόσχομαι.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Να δώσουμε τον λόγο για πολύ στον κ. Κουκιάσα γιατί θα φύγει.

Β. ΚΟΥΚΙΑΣΑΣ: Δύο πράγματα στα πολύ γρήγορα. Ένα. Αυτό που ακούστηκε απ' όλους θα πρέπει να το πάρει σοβαρά ο ΕΟΑΝ στην πρόταση που θα κάνει όσον αφορά την ποσόστωση ανάμεσα στο «αγοράζω και διαθέτω σακούλες επαναχρησιμοποίησης και χρήματα που δίνω για την καμπάνια για τη διαβούλευση, εκπαίδευση, προώθηση, τιμής χρήσης σακούλας». Δηλαδή, εάν πλέον υπάρχουν στη γειτονιά μου μεγάλα φαρμακεία, δίνουν και αυτά σακούλα επαναχρησιμοποίησης. Αυτό θα πρέπει να το δούμε, ποια είναι η ποσόστωση.

Και το δεύτερο. Σήμερα, αύριο γίνεται η πρώτη συζήτηση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για την προώθηση Οδηγίας για τα πλαστικά μιας χρήσης, στην οποία δεν μπαίνει αυτή τη στιγμή η πλαστική σακούλα, μπαίνει περισσότερο το μπουκάλι και τα καλαμάκια κλπ. Πέρα από τα ποσοστά πλαστικό μπουκάλι 90%. Δεν θέλω να πω τίποτα και σταματάω. Είναι ότι για πρώτη φορά μπαίνει η ευθύνη του παραγωγού στη συλλογή.

Οπότε εδώ είναι ένα σημαντικό ζήτημα όσον αφορά το θέμα της πλαστικής σακούλας, αυτό που ειπώθηκε πώς η πλαστική σακούλα επιστρέφεται, οποιουδήποτε βάρους. Γιατί πλέον θα μπαίνει το θέμα της ευθύνης αυτού που παράγει. Εσείς σαν ενδιάμεσοι η ευθύνη σας είναι, δεν ξέρω, έχετε – δεν έχετε. Αλλά ο παραγωγός έχει σαφή ευθύνη.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Είστε και παραγωγοί πλαστικής σακούλας. Οπότε η ευθύνη μεταφέρεται.

Β. ΚΟΥΚΙΑΣΑΣ: Η Οδηγία θα βγει του χρόνου. Μπαίνει μια ημερομηνία το 2020 ότι πιθανόν θα προχωρήσουμε σε εθνικές Νομοθεσίες. Άρα, δεν είναι να βρεθούν πράγματα μετά από 5 ή 10 χρόνια αλλά να βρεθούν πράγματα τώρα.

Και εκείνο με την παράταση που ζητάει ο Σύνδεσμος Πλαστικής Βιομηχανίας στην Ελλάδα, σ' αυτή τη συζήτηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση, στις Βρυξέλλες, συμμετέχουν και οι δύο Ευρωπαϊκές Ομοσπονδίες, που είναι όλη η Βιομηχανία πλαστικών. Η δική μας είναι σαν να είναι εκτός. Δεν το λέω αν έχουν δίκιο ή έχουν άδικο. Αλλά λες και δεν αισθάνονται τα πράγματα που έρχονται και το μόνο που συνεχίζουν και λένε «να πάρουμε μια παράταση», «να πάρουμε μια παράταση». Δηλαδή δεν αισθάνονται αυτό που έρχεται σαν Οδηγία, σαν Νόμος και να προσαρμόζονται.

Ευχαριστώ.

Α. ΔΑΛΑΜΑΓΚΑ: Να προσθέσω κάτι. Υπάρχει κάτι για την πλαστική σακούλα και έχει να κάνει με την πλήρη απαγόρευση των οξοδιασπώμενων. Έχει μπει;

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Το οξοδιασπώμενο έχει περάσει και στην ΚΥΑ. Επειδή ακριβώς ήταν επικείμενο να έρθει, στην ΚΥΑ πολύ σωστά μπήκε από τώρα και νομίζω ισχύει.

Γ. ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ: Θεωρούμε -και όλα τα στοιχεία αυτό δείχνουν και για το ελληνικό θαλάσσιο περιβάλλον- ότι αυτή τη στιγμή το Νο 1 απόρριμμα στον πυθμένα των ελληνικών θαλασσών είναι το πλαστικό μπουκάλι.

Λ. ΚΙΟΣΕΣ: Αφού είναι αυτό, τότε γιατί τα χρήματα αυτά να μην πάνε σε επαναχρησιμοποιούμενα μπουκάλια;

Γ. ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ: Αν με ρωτάτε εμένα, κατ' αρχήν –αλλά είναι θέση του ΕΟΑΝ αυτή και δεν θέλω να επέμβω- θα έλεγα ότι δεν είμαι τόσο πολύ πεπεισμένος ότι πρέπει να παράξουμε πλαστικές σακούλες πολλαπλών χρήσεων και να τις μοιράσουμε στον κόσμο, διότι παράγουμε πραγματικά πλαστικό. Βέβαια, αντιλαμβάνομαι ότι αυτή την περίοδο μπορεί να βοηθήσει ακόμα να εναρμονιστούμε με τα όρια που μας βάζει η Ευρωπαϊκή Ένωση. Γιατί, όπως αντιλαμβάνομαι τα όρια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τους στόχους δύσκολα θα τους πιάσουμε έτσι όπως πηγαίνουμε, παρότι είναι πολύ ενθαρρυντικά τα στοιχεία.

Άρα, θα έλεγα εγώ μια αναδιάταξη ολόκληρης της καμπάνιας, με βάση αυτά τα χρήματα, που είναι να στοχοποιηθούν, με την καλή έννοια, οι επιπτώσεις από άλλα πλαστικά μιας χρήσης και επιπλέον να επικοινωνήσουμε στον κόσμο, στοχευμένα

όπως σας είπα. Ο κόσμος χρειάζεται ενημέρωση στοχευμένη. Να αντιληφθεί πραγματικά για το θαλάσσιο περιβάλλον και να αντιληφθεί πραγματικά ότι, όταν η κίνηση αυτή που κάνει και δεν παίρνει τη σακούλα ή παίρνει μια πάνινη σακούλα ή μια πολλαπλής, έχει αυτόματα επίδραση πάνω στο θαλάσσιο περιβάλλον. Δεν το αντιλαμβάνεται αυτό.

Α. ΚΑΜΑΡΙΝΑΚΗΣ: Ήθελα να πω το εξής: Το να μειώσει κανένας το πλαστικό κερδίζει και τη μείωση της σακούλας αλλά και τα άλλα πλαστικά, που είναι πάρα πολλά και τα οποία πρέπει σιγά-σιγά να τα μειώσουμε.

Γ. ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ: Απλώς στην Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως ξέρετε, η πλαστική σακούλα είναι παρελθόν. Πηγαίνει πλέον στα 10 είδη τα οποία έχει αυτή τη στιγμή βάλει στη λίστα της η Ευρωπαϊκή Ένωση, ενώ για μας η πλαστική σακούλα είναι παρόν. Δεν την έχουμε κάνει παρελθόν. Οπότε μπορεί να υπάρξει μια σύγχυση όσον αφορά στο τι στόχους πρέπει να πετύχουμε.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Εν πάση περιπτώσει, εγώ να επαναφέρω την ομήγυρη στην τάξη. Δεν θα λύσουμε όλο το πρόβλημα των πλαστικών μιας χρήσης εδώ. Έχει πολύ ενδιαφέρον. Είμαστε στη συζήτηση. Αλλά δεν θα το λύσουμε τώρα.

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Να πω εγώ μια κουβέντα. Είναι σαφές ότι το Μάιο του 2020 η συζήτηση δεν θα είναι το τέλος, θα είναι η απαγόρευση της πλαστικής σακούλας. Επειδή το έχουμε συμφωνήσει αυτό, θεωρώ ότι αυτό πολύ δύσκολα θα αλλάξει. Το θεωρώ δεδομένο ότι θα γίνει.

Ο λόγος, λοιπόν, που θέλαμε αυτά τα χρήματα, και για τα οποία ούτε εγώ είμαι σύμφωνος αν θέλετε, να κατευθυνθούν μεγαλύτερη μερίδα προς τη Βιομηχανία, είναι γιατί υπάρχουν μία σειρά από μικρούς βιοτέχνες μικρού, εντελώς μικρού δυναμικού, οικογενειακές, οι οποίες θα θέλαμε να δώσουμε την ευκαιρία να ενσωματωθούν σε κάποια άλλη εργασία και γι' αυτό τους δίνουμε και κάποια δυνατότητα να έχουν κάποια μικρά έσοδα μέσω αυτής της διαδικασίας, αλλά για μικρό χρονικό διάστημα. Και για τίποτα άλλο.

Η πρόθεση είναι πράγματι να απαγορευτεί η πλαστική σακούλα το 2020.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Με αυτά που λέμε κλείνουμε τον πρώτο κύκλο. Θα έλεγα να κάνουμε ένα μικρό διάλειμμα. Ήταν πάρα πολύ ενδιαφέροντα όλα αυτά που είπαμε και εδώ μπορεί να συζητάμε πολύ ώρα. Αλλά να γίνουμε πιο παραγωγικοί με τις Εθελοντικές Συμφωνίες, γιατί τα θέματα αυτά θα επανέλθουν και μέσα σε συγκεκριμένες προτάσεις. Να τις δούμε πολύ συγκεκριμένα τι μπορεί να κάνει κάθε αλυσίδα και τι μπορεί να δεσμευτεί.

Θα έλεγα να κάνουμε ένα μικρό διάλειμμα, πολύ σύντομα, 5, 10 το πολύ λεπτά, και μετά ερχόμαστε και συνεχίζουμε στο δεύτερο κομμάτι.

(Ακολουθεί ολιγόλεπτο διάλειμμα)

Β΄ ΜΕΡΟΣ

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Κατ' αρχήν να καλωσορίσουμε τον κ. Βασίλη Λιόγκα, που είναι ο Σύμβουλος του Αναπληρωτή Υπουργού ΥΠΕΝ κ. Φάμμελου, υπεύθυνος και γι' αυτά τα θέματα. Προεδρεύει της Διυπουργικής Επιτροπής για την κυκλική οικονομία. Είναι μέσα στο πλαίσιο που συζητάμε και από τους βασικούς συντελεστές για τη διαμόρφωση της ΚΥΑ για την πλαστική σακούλα. Οπότε, Βασίλη, οποιαδήποτε στιγμή θέλεις να κάνεις κάποια παρέμβαση κλπ., ευχαρίστως, παίρνεις τον λόγο και μας μεταφέρεις και τη γνώμη του Φάμελου και τη δική σου.

Στο δεύτερο μέρος θα μπορούμε να κάνουμε λίγο homework, δηλαδή πιο συγκεκριμένα. Έχουμε καταγράψει μερικές πολύ σημαντικές Εθελοντικές Συμφωνίες, τις οποίες αρκετές ήδη τις υλοποιείτε οι διάφορες αλυσίδες και θα θέλαμε να μας βάλετε το ΝΑΙ ή ΟΧΙ σας δίπλα, αν συμφωνείτε ή όχι. Και σε τελικό στάδιο θα θέλαμε να το κάνουμε πιο επίσημο αυτό. Δηλαδή εάν συμφωνείτε από αυτές τις Συμφωνίες ή μια αλυσίδα συμφωνήσει σε 10 Εθελοντικές Συμφωνίες από αυτές και τις υλοποιεί, θα θέλαμε αυτό να το βάλουμε στο χαρτί και να μπορούμε να το δημοσιοποιήσουμε. Είναι πολύ σημαντικό κάθε αλυσίδα να βγαίνει προς τα έξω και να λέει «εγώ κάνω αυτά επιπλέον της Νομοθεσίας». Διότι θα παρασύρουμε και άλλους να κάνουν και άλλα πράγματα. Εσείς είστε οι μεγάλοι του χώρου.

Άρα, είναι πολύ κρίσιμο να μας πείτε κατ' αρχήν το ΝΑΙ σας και στο επόμενο στάδιο θα έρθουμε σε επαφή να δούμε πώς θα δεσμευτούμε κατά κάποιο τρόπο, με μια δημόσια δήλωση, με μια υπογραφή, κάπως.

Λ. ΚΙΟΣΕΣ: Ευχαρίστως να γίνει αυτό. Απλά γιατί δεν το στέλνετε on line αυτό, να το στείλουμε στις αλυσίδες;

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Να το κάνουμε κι αυτό. Το είχαμε παρουσιάσει στο προηγούμενο forum. Δεν ξέρω αν είχατε έρθει όλες οι αλυσίδες. Ήταν κάποιοι. Θα σας το δώσω τώρα και πάλι και θα σας το στείλουμε βέβαια στο e-mail σας και θα το ανεβάσουμε και on line, να μας το απαντήσουν όλες οι αλυσίδες. Αλλά θέλω να δω πού βρισκόμαστε. Και στο τέλος έχουμε κενά και προτείνουμε και άλλες Εθελοντικές Συμφωνίες που πιθανά να κάνετε εσείς και μπορούμε να τις συζητήσουμε.

Εδώ έχουμε καταγράψει 38 ιδέες. Αλλά μη μας φοβίζει το νούμερο. Δεν είναι 38 στην πραγματικότητα. Επαναλαμβάνονται με μικρές διαφοροποιήσεις, ανάλογα το υλικό κλπ. Είναι 5-6 οι ουσιαστικές Εθελοντικές Συμφωνίες και σε αυτές θα συζητήσουμε. Μάλιστα οι πρώτες (1, 2, 3) δεν αφορούν εσάς. Αφορούν τις Λαϊκές, που ήδη εξαιρούνται. Γι' αυτό και τους λέμε να κάνουν πράγματα που εξαιρούνται από την ΚΥΑ. Άρα, δεν αφορούν τώρα τη συζήτησή μας.

Πάμε κατευθείαν στην 4. Πριν πάμε στην 4, δείτε τους ορισμούς λιγάκι για να μπορούμε να επικοινωνούμε. Δυστυχώς, είναι με γράμματα. Η λεπτή πλαστική σακούλα μεταφοράς 15-50, αντιλαμβάνεστε τι είναι. Είναι με πάχος τόσο. Η λεπτή πλαστική σακούλα μεταφοράς 50-70 κ.ο.κ. Στην αρχή λέμε τους ορισμούς. Άρα, τους δίνουμε και αυτούς και μπορούμε να ανατρέχουμε ανά πάσα στιγμή αν κάποιο δεν το καταλαβαίνουμε.

Και μπαίνουμε τώρα λιγάκι στο 4. Το 4 και το 5 είναι στην ουσία το ίδιο. Η μία αναφέρεται στις πλαστικές σακούλες μεταφοράς και η άλλη είναι λεπτή πλαστική σακούλα μεταφοράς. Πλαστική σακούλα μιας χρήσης είναι η πρώτη. Και η δεύτερη λεπτή πλαστική σακούλα μεταφοράς. Και είναι αυτό που είπαμε πριν, εάν δεχόμαστε να παραλαμβάνουμε από τους πελάτες μας χρησιμοποιημένες. Ήδη ακούστηκε από κάποιους από σας. Μπορούμε να τις επιστρέψουμε.

Αυτό θα μπορούσε να βοηθήσει ο ΕΟΑΝ, αν το συζητήσει και το αποφασίσει, την αλυσίδα με το να υποχρεώσουμε ή να συμφωνήσουμε εθελοντικά και με συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης να σας φέρουν κάδους.

Άρα, γι' αυτό και την κάνουμε τη συζήτηση εδώ στον ΕΟΑΝ, για να μπορούμε, τώρα που γίνεται η συζήτηση με τα επιχειρησιακά, μήπως υπάρχουν καλές προτάσεις τις οποίες θα πρέπει να τις ενσωματώσουμε. Οπότε θα έλεγα απαντήστε μας, χωρίς να είναι δεσμευτικό το ΝΑΙ – ΟΧΙ. Βάλτε ελεύθερα τι θεωρείτε ότι είναι πιο καλό για σας. Το ΝΑΙ και το ΟΧΙ θα μας το δώσετε χωρίς αυτό να είναι δεσμευτικό. Και θα το συζητήσουμε μετά κατ' ιδίαν σε επόμενη φάση.

Λ.ΚΙΟΣΣΗΣ: Να ρωτήσω κάτι; Ας πούμε οι αλυσίδες super market είναι περίπου 2.000 καταστήματα σε όλη την Ελλάδα. Να υπήρχε η ίδια υποδοχή, ο ίδιος κάδος, κάτι μικρό, όχι κάτι ογκώδες, υπό την αιγίδα του ΕΟΑΝ, και να ήταν το ίδιο πράγμα σε όλα τα καταστήματα και να υπήρχε ένας τρόπος να επιστρέψουμε; Μιλάμε αν είναι ένας σε κάθε κατάστημα, επί 3.000 καταστήματα, επί π.χ. 100 ευρώ κάθε κάδος; Δεν έχει κάποιο τεράστιο κόστος να γίνει.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Είναι εύκολο να γίνει.

A. ΜΑΧΑΙΡΑ: Και ο όγκος που επιστρέφουμε μη φαντάζεστε ότι είναι τόσο μεγάλος. Δηλαδή ο δικός μας ο κάδος είναι λιγάκι σαν της αφής. Είναι λεπτός και ψηλός με μια τρύπα επάνω.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Διαφανής;

A. ΜΑΧΑΙΡΑ: Όχι. Έχει (πλαστικοποιηθεί;) και λέει «εδώ πληρώνετε επαναχρησιμοποιούμενες σακούλες». Ο όγκος που επιστρέφεται δεν είναι τόσο τεράστιος. Εμείς, μόλις γεμίσει αυτός ο κάδος, τον αδειάζουμε. Ανακυκλώνονται οι σακούλες. Άρα, αυτοί οι μεγάλοι κάδοι που φαντάζεστε..., εκτός αν γίνει μεγάλη καμπάνια και γίνει πανικός.....

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Ενόψει και της μεγάλης καμπάνιας του ΕΟΑΝ, γι' αυτό και είναι εδώ ο ΕΟΑΝ και τον ενδιαφέρει, γιατί θα διατεθούν πολλά χρήματα για καμπάνια κλπ. Άρα, να δούμε πού θα προσανατολιστεί αυτή η καμπάνια.

A. ΚΑΜΑΡΙΝΑΚΗΣ: Πόσο κάνει να φτιάξεις ένα τέτοιο πράγμα και όταν υπάρχει, δεν ξέρουμε...

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Ο κάδος δεν είναι ακριβός. Ένας τυπικός κάδος 1.100 λίτρα, για παράδειγμα, κάνει 150 ευρώ.

A. ΚΑΜΑΡΙΝΑΚΗΣ: Άρα μπορεί να γίνει.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Σαφώς μπορεί να γίνει. Μπορεί να το κάνει το σύστημα. Μπορεί να το κάνει και μόνο του το super market. Πόσα μαγαζιά έχει, να βάλει 100 κάδους αν έχει 100 μαγαζιά. Δεν είναι κάτι δύσκολο. Είναι να υποχρεώσουμε το σύστημα. Θα το δούμε τι είναι καλύτερο.

A. ΚΑΜΑΡΙΝΑΚΗΣ: Για τα καταστήματα τα μικρά είναι αρκετά μεγάλο το πρόβλημα. Επειδή αυτά πάνε στην είσοδο.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Στο μεγάλο ποσοστό σας δεν έχετε πρόβλημα χώρου.

A. ΚΑΜΑΡΙΝΑΚΗΣ: Μόνο στα μεγάλα.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Στο χώρο πάρκινγκ κλπ.

A. ΚΑΜΑΡΙΝΑΚΗΣ: Αν δεν είναι μέσα, φυλασσόμενα, καταστρέφονται.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Άρα, εγώ θα 'λεγα, πριν προχωρήσουμε, το βλέπετε θετικά; Έτσι όπως το βλέπω, το βλέπετε θετικά. Έτσι δεν είναι;

M. ΑΡΤΙΚΗ: Στη δική μας περίπτωση τα «OK! Anytime Markets» είναι καταστήματα που έχουν 100 τετραγωνικά. Συνεπώς για μας ακόμα και το πιο μικρό τετραγωνικό έχει πολύ μεγάλη σημασία. Άρα, ένα τέτοιο μέτρο θεωρώ ότι είναι εξαιρετικά δύσκολο να εφαρμοστεί.

A. ΚΑΜΑΡΙΝΑΚΗΣ: Άρα μήπως θα μπορούσαμε να δούμε διαφορετικά είδη μέσω συλλογής. Εκεί που υπάρχει δυνατότητα μπορεί να είναι ακόμα και 1.100 λίτρα ένας μεγάλος κάδος, προσαρμοσμένος για σακούλα με το άνοιγμα, μέχρι μικρά καδάκια τύπου αφής.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Για μικρά καδάκια συζητάμε. Δεν υπάρχει περίπτωση να μπουν μεγάλοι κάδοι. Και μάλιστα 1.100 είναι πολύ μεγάλοι κάδοι.

A. ΚΑΜΑΡΙΝΑΚΗΣ: Άρα, μπορούν να μπουν καδάκια των 50, 100 λίτρων;

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: 50, 60 λίτρα. Και πάλι είναι αρκετά μεγάλα.

M. ΑΡΤΙΚΗ: Τύπου αφής.

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Και μετά όμως πού τα βάζετε;

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Είναι ευκίνητα τότε. Τα βάζουν όπου θέλουν.

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Δεν είναι ευκίνητα. Ποιος θα τα πάρει; Διότι τώρα έχεις 5 κιλά πλαστική σακούλα. Ποιος θα έρθει να την παραλάβει, αν πρέπει να κάνει κάποια χιλιόμετρα;

A. ΜΑΧΑΙΡΑ: Εμείς τα επιστρέφουμε με τα υπόλοιπα υλικά μας στις αποθήκες μας. Και προκύπτει έσοδο απ' αυτό.

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Τα πάτε, λοιπόν, στην αποθήκη σας και είσαστε μετά μέσω ΒΕΑΣ, τα διατίθετε στην αγορά. Πολύ ωραία! Αυτό είναι εφικτό που λέτε.

A. ΚΑΜΑΡΙΝΑΚΗΣ: Θα μπορούσαμε και εμείς να το κάνουμε. Έχουμε τη δυνατότητα να το κάνουμε.

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Και εσείς θα μπορούσατε να το κάνετε.

M. ΑΡΤΙΚΗ: Για μας υπάρχει μια ιδιαιτερότητα ως προς αυτό.

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Εσείς στο χώρο έχετε πρόβλημα, σαφώς, έχετε δίκιο. Αλλά για τους υπόλοιπους νομίζω ότι είναι εφικτό αυτό. Και άρα εμείς μπορούμε να το προβάλλουμε σε μία διαφημιστική καμπάνια.

M. ΑΡΤΙΚΗ: Να ρωτήσω κάτι; Στην πρακτική αυτή θα υπάρχουν εξαιρέσεις; Δηλαδή θα εξαιρούνται κάποιοι τύποι καταστημάτων;

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Όχι. Θα είναι εθελοντική.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Μιλάμε για Εθελοντικές Συμφωνίες. Δεν θα είναι υποχρεωτικό. Άρα, θα έρθουμε στον καθένα από σας, μετά από τη συζήτησή μας για τα βασικά, και θα δούμε πώς μπορεί να εφαρμοστεί η Εθελοντική Συμφωνία σε σας, τι μπορείτε να κάνετε. Και να βγει και ο ΕΟΑΝ μαζί, δεν ξέρω, μόνοι σας, και να το δημοσιοποιήσουμε με κάποιο τρόπο ότι δεσμευόμαστε επιπλέον της Νομοθεσίας να κάνουμε κάποια πράγματα.

Άρα, λοιπόν, το 4 και το 5 είναι εάν θέλουμε -και βλέπω ότι υπάρχει καλή διάθεση- να δημιουργήσουμε τις προϋποθέσεις να μπορούν οι καταναλωτές να επιστρέφουν πίσω τις πλαστικές σακούλες, να μπορούν να πηγαίνουν για ανακύκλωση.

B. ΛΙΟΓΚΑΣ: Συγγνώμη, να ρωτήσω κάτι;

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Καταρχάς, Βασίλη, να συστηθείς.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Ήδη τον σύστησα.

B. ΛΙΟΓΚΑΣ: Να πω συγγνώμη που καθυστέρησα να 'ρθω. Εγώ λέγομαι Λιόγκας Βασίλης, είμαι συνεργάτης του Υπουργού του κ. Φάμελου και ασχολούμαι με τα θέματα της κυκλικής οικονομίας. Και με μεγάλη χαρά προσήλθα και ανταποκρίθηκα σ' αυτή την πρόσκληση, που είναι ένα πολύ χρήσιμο feedback και για μας, για την πορεία υλοποίησης του Νόμου, την οποία θεωρούμε θετική και ότι ανταποκρίθηκε και ότι έχουμε και αλλαγή της καταναλωτικής συμπεριφοράς αλλά και ανταπόκριση από τους παράγοντες της αγοράς στη νέα Νομοθεσία, με θετικά ως τώρα αποτελέσματα, η οποία θα συνεχίσει να εφαρμοστεί όπως προβλέπει ο Νόμος κανονικά.

Και εγώ είμαι πρόθυμος να ακούσω οποιαδήποτε πρόταση και γενικότερα. Ξέρετε ότι με τα πλαστικά γίνεται και γενικά μια μεγάλη συζήτηση αυτή τη στιγμή και σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Έχουμε τη νέα στρατηγική πλαστικών στο πλαίσιο της κυκλικής οικονομίας. Έχουμε την καινούργια Οδηγία που το Μάρτιο θα είναι έτοιμη για τα πλαστικά μιας χρήσης. Και προσπαθούμε σαν Υπουργείο να ενσωματώσουμε αυτές τις κατευθύνσεις, με τις οποίες συμφωνούμε και σαν χώρα δηλαδή.

Τώρα για το θέμα το συγκεκριμένο που συζητάτε, της ανακύκλωσης, έχω την εντύπωση ότι στο Νόμο προβλέπεται μια τέτοια διάταξη. Δεν είναι δηλαδή κάτι τόσο εθελοντικό.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Λέει ότι μπορείτε να παίρνετε μέτρα για την επιστροφή. Αλλά δεν φαίνεται καθαρά.

B. ΛΙΟΓΚΑΣ: Αυτό είχαμε στο μυαλό μας.

A. ΚΑΜΑΡΙΝΑΚΗΣ: Αυτό είναι υποχρεωτικό όμως με βάση τη Νομοθεσία;

A. ΝΤΟΥΜΑ: Είναι προβλέπεται η εξαίρεση των προωθητικών. Κάπου εκεί πρέπει να είναι.

B. ΛΙΟΓΚΑΣ: Αν το συσχετίσετε με αυτά που έλεγα πριν, ότι δηλαδή το 2030 πρέπει όλα τα πλαστικά να ανακυκλώνονται –είναι στόχοι αυτοί- συν το γεγονός ότι θέλουμε να είναι όλα ανακυκλώσιμα, εντάξει, τώρα συζητάμε για την πλαστική σακούλα αλλά

εκεί πάει το πράγμα, στη συγκέντρωση όλων των δυνάμεων υπέρ της ανακύκλωσης και της πλαστικής σακούλας.

Εγώ θα ήθελα να ρωτήσω καταρχήν αυτούς που έχουν αυτή την εμπειρία, όπως η κα Μαχαίρα, που είπατε ότι ήδη το εφαρμόζετε, τι αποτέλεσμα προκύπτει; Υπάρχουν καταρχήν ποσοτικές ικανοποιητικές που να δικαιολογούν αυτό το μέτρο; Και κυρίως υπάρχει διάθεση, το διαθέτετε ως πούμε σε εταιρείες ανακύκλωσης αυτό; Υπάρχουν δυσκολίες στη διάθεσή του, γιατί ενδεχομένως οι προδιαγραφές της σακούλας δεν είναι πλαστικού τέτοιου που να είναι ανακυκλώσιμο; Αν υπάρχει κάποιο σχόλιο, κάποια πρόταση.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Υπάρχουν οξοδιασπώμενες μέσα.

B. ΛΙΟΓΚΑΣ: Αν προκύπτει κάτι από σας.

A. ΜΑΧΑΙΡΑ: Εξαφανίστηκαν.

B. ΛΙΟΓΚΑΣ: Το διαθέτετε κάπου αυτό.

A. ΜΑΧΑΙΡΑ: Το διαθέτουμε. Το πουλάμε.

B. ΛΙΟΓΚΑΣ: Το πουλάτε. Υπάρχει δηλαδή και έσοδο από αυτό.

A. ΜΑΧΑΙΡΑ: Ναι, υπάρχει έσοδο.

B. ΛΙΟΓΚΑΣ: Τα οποία είναι εργοστάσια που χρησιμοποιούν πρώτη ύλη για να κάνουν ανακύκλωση.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Στα ΒΕΑΣ πάει. Πάει στις μάντρες και προωθείται μετά στις βιομηχανίες.

B. ΛΙΟΓΚΑΣ: Επειδή από τέτοιες επιχειρήσεις μας έρχεται εμάς το αίτημα των προδιαγραφών στην πλαστική σακούλα, ώστε να είναι ανακυκλώσιμες, για να μην υπάρχει αυτό το πρόβλημα. Θέλω να δω πόσο σημαντικό είναι, ποια είναι η διάστασή του ως προβλήματος.

A. ΚΑΜΑΡΙΝΑΚΗΣ: Αν θέλετε την άποψή μου, μέχρι πρότινος οι φωτοοξοδιασπώμενες σακούλες δεν μπορούσαν να ανακυκλωθούν διότι έχουν μέσα τον καταλύτη ο οποίος καταστρέφει το πλαστικό. Και μάλιστα αυτό ήταν και ένα πρόβλημα γενικότερο, γιατί ανακατευόταν η σακούλα η φωτοοξοδιασπώμενη με άλλα πλαστικό και έκανε κακό στην ανακύκλωση γενικότερα.

Τώρα που έχουν καταργηθεί οι φωτοόξο, περάσαμε πια απ' αυτό, μπορούν πράγματι να ανακυκλώνονται οι πλαστικές σακούλες και άλλα πλαστικά βέβαια. Γιατί εγώ έλεγα ότι μετράνε όλα τα πλαστικά. Δεν είναι μόνο η σακούλα. Για όλα αυτά μπορεί να προωθηθεί μια τέτοια κατάσταση, όπου πράγματι πάνε, όπως και εμείς διαχειριζόμαστε το stretch film, που είναι μαζί, να πηγαίνουν και αυτά.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Είναι γνωστό ότι με τις οξοδιασπώμενες τελειώνουμε. Τελειώνει και η Ευρωπαϊκή Ένωση τώρα. Περνάει επίσημα. Άρα, λοιπόν, να μείνουμε ότι γενικώς το βλέπουμε θετικά. Κάποια θέματα χωροταξικά θα το δούμε ιδιαίτερα με κάποιες αλυσίδες. Άρα, να το δούμε και πώς θα το εισηγηθούμε και στον ΕΟΑΝ, πώς θα γίνει επιχειρησιακά, πώς θα βοηθήσουν και τα συστήματα ενδεχομένως. Ίσως με τα καδάκια.

Β. ΛΙΟΓΚΑΣ: Συγγνώμη, δεν το είπα πριν. Είναι και υποχρέωση του συστήματος.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Αυτό σου λέω. Μπορεί να υποχρεώσουμε στα επιχειρησιακά τα συστήματα, τα καδάκια να τα πάρετε δωρεάν, όλα τα καδάκια, ό,τι μέγεθος θέλετε.

Α. ΚΑΜΑΡΙΝΑΚΗΣ: Αν θεωρηθεί ως συσκευασία.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Είναι. Το έχουμε λύσει αυτό.

Β. ΛΙΟΓΚΑΣ: Για τη συσκευασία μιλάμε. Στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, ίσως πρέπει να συμπεριληφθεί αυτό στη συζήτηση που γίνεται αυτή τη στιγμή με το σύστημα της νέας Νομοθεσίας, θα πρέπει να προβλεφθεί.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Αυτό είπαμε, γι' αυτό και το συζητάμε.

Στα επόμενα δύο σημεία, το 6 και το 7, λέει ότι «δεν διαθέτω δωρεάν». Είναι σημαντικό να μην τα δίνετε δωρεάν. Γιατί αν δίνετε δωρεάν μέσα μεταφοράς, τελειώσαμε. Ο κόσμος θα πήγαινε στο τσάμπα. Και λέμε δεν δίνω είτε τη λεπτή πλαστική σακούλα μεταφοράς, είτε είναι αυτή πολλών χρήσεων. Ακόμα και πολλών χρήσεων. Δηλαδή εάν δίνετε την τσάντα σας δωρεάν...

Μ. ΖΕΡΒΟΥ: Στην αρχή σαν προωθητικό μέσον στην αλλαγή επάνω.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Ναι, εντάξει, μπορεί να το κάνετε προωθητικά. Αυτό το κάνουν όλοι στα προϊόντα τους. Αλλά γενικώς το τσάμπα, το να δίνετε τσάμπα... Άρα, εδώ πέρα υπάρχει ομοφωνία, απ' ό,τι κατάλαβα; Πλήρη ομοφωνία. Κανείς δεν το κάνει. Άρα, τηρείται ήδη μία τέτοια προδιαγραφή, το 6 και το 7.

Το 8 και το 9, εδώ πέρα θέλει και λίγο τώρα εκπαίδευση το προσωπικό. Ξέρετε, ο πελάτης μπορεί να βάλει στη σακούλα ένα προϊόν και να φύγει. Μπορεί να βάλει όμως και 10 προϊόντα στην ίδια σακούλα. Ο αριθμός των σακουλών που θα πάρει είναι διαφορετικός. Εδώ πέρα τα Ταμεία μπορεί να βοηθάνε. Δεν ξέρω κατά πόσο έχετε μια πολιτική τα Ταμεία σας...

Λ. ΚΙΟΣΕΣ: Δεν χρειάζεται.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Άρα, λέτε ότι δεν χρειάζεται να προτρέπουμε γιατί οι ίδιοι οι πελάτες το κάνουν σαν τρελοί.

Μ. ΖΕΡΒΟΥ: Το κάνουν από μόνοι τους, ναι.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Δηλαδή συμφωνείτε όλοι σ' αυτό, ότι το κάνουν όλοι οι πελάτες;

A. ΚΑΜΑΡΙΝΑΚΗΣ: Πρώτα παίρνανε ακριβώς επειδή δεν υπήρχε....

-----: Βάζανε ξεχωριστά τη χλωρίνη, το TIDE, όλα ένα-ένα.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Άρα, λοιπόν, μια θετική παρενέργεια της ΚΥΑ και της Οδηγίας είναι ότι αυτό γίνεται μόνο του. Οκέϊ, να το δεχθούμε.

A. ΜΑΧΑΙΡΑ: Εμείς κάνουμε και πωλήσεις. Έχω δει πελάτες να αφήνουν στο Ταμείο πράγματα γιατί δεν έχουν αρκετές επαναχρησιμοποιούμενες τσάντες και έχουν παραπάνω ψώνια. Και τα αφήνουν στο Ταμείο γιατί δεν θέλουν να πάρουν πλαστική σακούλα. Είχε και τρία παιδιά. Και είπε «εσύ θα κουβαλάς αυτά, εσύ θα κουβαλάς αυτά, αυτά δεν χωράνε μέσα στην τσάντα, άρα τα αφήνουμε».

X. ΧΕΙΜΩΝΙΔΗΣ: Τα super market έχουν παρεξηγηθεί από τον κόσμο. Έτσι φαίνεται. Αλλιώς δεν εξηγείται.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Στο 10 σημείο «αντικατέστησα πλήρως» λέει το 10 «τις μέχρι τώρα λεπτές πλαστικές σακούλες μεταφοράς με εναλλακτικά μέσα». Νομίζω ότι όλοι το έχετε κάνει αυτό, έχετε αντικαταστήσει. Δηλαδή έχετε τη δυνατότητα, αντί για πλαστική σακούλα μεταφοράς, να πάρει ο πελάτης μία τσάντα, έτσι δεν είναι; Έχετε τις εναλλακτικές. Για να τις αντικαταστήσετε πλήρως θέλετε Νομοθεσία να σας το επιβάλλει; Μάλλον ναι.

M. ΖΕΡΒΟΥ: Ναι, θα θέλαμε.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Νομίζω ότι θα το δεχθείτε με χαρά κάποια στιγμή. Έχω αυτή την αίσθηση.

A. ΚΙΟΣΕΣ: Είναι τόσο διασπασμένη η αγορά που δεν το κάνουν όλοι.

X. ΧΕΙΜΩΝΙΔΗΣ: Είναι αυτό που είπαμε έξω για το πλαστικό, τα ποτηράκια, τα καλαμάκια μιας χρήσεως, που θα τα κάνει ο άλλος λέει από το '19, θα πρέπει εκεί να αποφασίσουμε όλοι τι θα κάνουμε, όχι μόνος του. Γιατί άμα τον αφήσουμε μόνο του, θα αρχίσουμε να λένε ότι φταίει το ελληνικό super market. Μην το συζητάμε τώρα.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Άρα, λοιπόν, εγώ μένω ότι γενικώς το θέλετε, αρκεί να γίνει με Νόμο για να επιβληθεί σε όλους. Νομίζω αυτό είναι και παλιό, πολύ παλιό αίτημα, του ΣΕΣΜΕ.

ΡΕΜΟΥΝΔΟΥ: Να πω γιατί δεχόμαστε καθημερινά τηλέφωνα από καταναλωτές που διαμαρτύρονται για τις χρεώσεις των πλαστικών σακουλών κλπ., υπάρχουν κάποιες έγγραφες καταγγελίες –δεν λέω ότι στέκουν με βάση το Νόμο αλλά, παρόλα αυτά, ο καταναλωτής πώς το εκλαμβάνει- «πήγα στο τάδε super market και δεν είχε λεπτή

πλαστική σακούλα μεταφοράς να μου δώσει, είχε μόνο χοντρή». Υπάρχουν και τέτοια.

Λ. ΚΙΟΣΕΣ: Δεν είχε πάνω στο Ταμείο.

ΡΕΜΟΥΝΔΟΥ: Δεν είχε καθόλου. Ήταν η πολιτική του super market ή της επιχείρησης να μην παρέχει λεπτή πλαστική σακούλα. Εννοείται ότι έχει το δικαίωμα γιατί μπορεί ο καθένας να παρέχει ό,τι θέλει. Απλά λέω ότι ο καταναλωτής διαμαρτύρεται, τουλάχιστον σ' αυτή τη χρονική στιγμή, αν δεν έχει όλες τις επιλογές.

Μ. ΖΕΡΒΟΥ: Εδώ έρχεται ο ΕΟΑΝ να εκπαιδεύσει.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Άρα, λοιπόν, μας λέει η κα Ρεμούνδου ότι για το 10 σημείο υπάρχουν σημεία και έμποροι οι οποίοι το έχουν κάνει. Δηλαδή σταμάτησαν να δίνουν λεπτή πλαστική σακούλα.

Λ. ΚΙΟΣΕΣ: Εκτός του κλάδου υπάρχουν. Δίνουν μόνο χάρτινες.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Το έχουμε δει και με χάρτινες κλπ.

Εγώ μένω ότι οι αλυσίδες θέλουν αυτό να επιβληθεί με Νόμο και με χαρά, τέλος πάντων, θα το δεχθούν για όλους. Αυτό είναι πολύ καλό με την έννοια ότι η συζήτηση για την απαγόρευση που θα γίνει το '20 είναι πολύ σημαντικό ότι είστε μέσα σ' αυτό το πλαίσιο.

Χ. ΧΕΙΜΩΝΙΔΗΣ: Δεν μπορεί δηλαδή εγώ να τη χρεώνω τη σακούλα και ο Βασιλόπουλος να τη δίνει δωρεάν ή κάποιος άλλος συνάδελφος. Το λέω έτσι τυχαία. Αυτό είναι άσχημο. Και ανταγωνιστές είμαστε και απ' όλα είμαστε.

ΡΕΜΟΥΝΔΟΥ: Εφόσον συνδυαστεί με την ανακύκλωση των πλαστικών σακουλών. Γιατί μπορεί να γλυτώσουμε το θαλάσσιο περιβάλλον αλλά, αν δεν ανακυκλώνονται, θα επιβαρύνουμε τις χωματερές της χώρας ή και τους ΧΥΤΑ.

Α. ΜΑΧΑΙΡΑ: Αυτό είναι άλλο πράγμα η ανακύκλωση όμως.

ΡΕΜΟΥΝΔΟΥ: Όχι, γιατί θα πάμε σε πιο χοντρές πλαστικές, οι οποίες έχουν γενικώς μεγαλύτερο...

Α.ΜΑΧΑΙΡΑ: Αν είναι από 100% ανακυκλώσιμο και ανακυκλωμένο υλικό...

ΡΕΜΟΥΝΔΟΥ: Αν δεν υπάρχει ο μηχανισμός ανακύκλωσης –αυτό λέω– να συνδυαστεί με το μηχανισμό ανακύκλωσης, να υπάρχει δυνατότητα να το ανακυκλώσει ο άλλος, οπότε, ναι, διατίθεται.

Α. ΜΑΧΑΙΡΑ: Αν μου δίνετε προσωπικά εμένα τα λεφτά που έχετε μαζέψει, θα έφτιαχνα στην Ελλάδα εργοστάσιο ανακύκλωσης πλαστικού.

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Αυτό που σας είπα από την αρχή. Για πλαστικό.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Για πλαστική σακούλα;

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Γενικά το πλαστικό.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Μα το πλαστικό δεν είναι ένα πολυμερές. Είναι διαφορετική επένδυση που ανακυκλώνει pet, πολυαιθυλένιο. Είναι τελείως διαφορετικά.

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Ας είναι πλαστική σακούλα.

ΡΕΜΟΥΝΔΟΥ: Των πολλαπλών χρήσεων; Γιατί η πλεκτή πλαστική σακούλα είναι προπυλένιο, ενώ οι άλλες είναι πολυαιθυλένιο.

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Ό,τι μπορεί να βγει.

Α. ΜΑΧΑΙΡΑ: Ό,τι επιβαρύνει περισσότερο το περιβάλλον. Εκεί να πάνε τα λεφτά.

Χ. ΧΕΙΜΩΝΙΔΗΣ: Εμάς μας συμφέρει να πάρει ο κάθε πελάτης τη σακούλα των πολλαπλών χρήσεων, αυτή τη σκληρή, όχι την πλαστική, παρά να αγοράζουμε και εμείς την πλαστική και να ενισχύουμε τη βιομηχανία. Διότι μέχρι τώρα το κόστος εμάς της σακούλας ήταν ένα υπέρογκο ποσό. Για μας στο 1,5 εκατομμύριο ήταν.

Μ. ΖΕΡΒΟΥ: Μειώθηκε αλλά εξακολουθεί να υπάρχει.

Χ. ΧΕΙΜΩΝΙΔΗΣ: Τώρα είμαστε σε πολύ χαμηλά επίπεδα και αυτό μας βολεύει.

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Άρα, σας βοήθησε το μέτρο.

Χ. ΧΕΙΜΩΝΙΔΗΣ: Ε, βέβαια μας βοήθησε. Στα super market γίνεται αυτό το πράγμα. Εκεί που δεν γίνεται είναι στις Λαϊκές, στα μικρομάγαζα, στα μαγαζιά της γειτονιάς που δεν μπορείς να τα ελέγξεις, όταν είναι μικρά δηλαδή μαγαζιά. Αλλά τα super market δεν μπορούν να το κάνουν αυτό. Φοβούνται. Γιατί και τα πρόστιμα είναι σοβαρά. Δεν είναι παίξε-γέλασε. Πάει βάσει, λέει, τζίρου. Μην τα λέμε τώρα αυτά.

Β. ΛΙΟΓΚΑΣ: Θα ήθελα να ακούσω λίγο την πρόταση της κυρίας που είπε εδώ ότι «αν είχα εγώ τα λεφτά σας, θα το έκανα έτσι». Γιατί το λέτε αυτό; Αντίστοιχες βιομηχανίες που ήδη υπάρχουν στην Ελλάδα και κάνουν αυτή τη δουλειά...

Α. ΜΑΧΑΙΡΑ: Ανακύκλωση πλαστικών στην Ελλάδα δεν ξέρω να γίνεται.

Β. ΛΙΟΓΚΑΣ: Υπάρχουν.

Α. ΜΑΧΑΙΡΑ: Ξέρω ότι φεύγουν μεγάλες ποσότητες στο εξωτερικό γιατί δεν έχουμε τις υποδομές.

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Υπάρχουν και στην Ελλάδα.

Β.ΛΙΟΓΚΑΣ: Υπάρχουν και διαμαρτύρονται που...

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Διαμαρτύρονται επειδή είναι κακής ποιότητας το υλικό. Γι' αυτό και δεν το παίρνουν.

Β. ΛΙΟΓΚΑΣ: Το έλεγα προηγουμένως. Αλλά πέρα απ' αυτό, η πρώτη ύλη δηλαδή που ζητάμε να έχει προδιαγραφές για να γίνεται καλύτερο, ζητάμε και μέτρα τόνωσης της ζήτησης του ανακυκλωμένου πλαστικού.

A. ΜΑΧΑΙΡΑ: Η Νομοθεσία εκεί πάει. Απ' ό,τι ξέρω θα ψηφιστεί ότι θα πρέπει όλα τα προϊόντα να είναι από 100% ανακυκλωμένο πλαστικό. Άρα, θα υπάρχει ζήτηση έτσι κι αλλιώς βάσει Νομοθεσίας. Εγώ, αν είχα λεφτά προσωπικά, εκεί θα τα επένδυα.

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Να σας δώσω μία πληροφορία. Υπάρχει μεγάλη βιομηχανία η οποία δηλώνει ότι θα μπορούσε να πάρει όλο το πλαστικό που παράγεται στην Ελλάδα και να το ανακυκλώνει εφόσον ήταν προδιαγραφών ικανών να ανταποκριθεί στα μηχανήματά της.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Ποιο πολυμερές; Όχι όλα τα πολυμερή.

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Δηλώνει ότι θα μπορούσε να πάρει τα περισσότερα.

A. ΜΑΧΑΙΡΑ: Και να γίνει αυτό στην Ελλάδα;

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Βεβαίως. Και μάλιστα, για να είμαστε και ειλικρινείς, επειδή ακριβώς και εμείς έχουμε αυτή την επιπόνηση, θα το επισκεφτούμε εντός των επόμενων ημερών, για να δούμε πώς λειτουργεί. Και έχει δηλώσει ότι κάνει κόκκο και τον διαθέτει στα Πλαστικά Θράκης και στη Γερμανία. Δηλαδή είναι υψηλής ποιότητας το υλικό, αλλά δεν παίρνει ούτε ένα τόνο από τα ΚΔΑΥ. Παίρνει από τη βιομηχανία. Και τώρα θα μάθουμε λεπτομέρειες στη συνάντηση. Είναι μια γενική εικόνα. Και εμάς μας εξιτάρισε, για να πω την αλήθεια, και θα πάμε να το δούμε.

B. ΛΙΟΓΚΑΣ: Πάντως εμείς γενικώς θέλουμε αυτό που λέτε, να ενισχυθεί η επιχειρηματικότητα στην ανακύκλωση.

M. ΖΕΡΒΟΥ: Θα πρέπει να βοηθήσετε από την αρχή. Προδιαγραφές για τα υλικά, γιατί πρέπει να υπάρχουν συγκεκριμένοι παραγωγοί.

B. ΛΙΟΓΚΑΣ: Μα, είδατε, εγώ το πρώτο ερώτημα που σας έθεσα ήταν αυτό. Ότι σας έρχεται αυτό, εσάς δηλαδή που έχετε αυτή την εμπειρία, που δίνετε το πλαστικό κάπου. Αλλά είπατε «το παίρνουν με χαρά και μας πληρώνουν κιόλας».

M. ΖΕΡΒΟΥ: Δεν έχει δει την επίδραση πόσο κοστίζει αυτό, πόσο θα κόστιζε αν ήταν κανονικό το υλικό, γιατί μέσα στην τιμή που παίρνουν έχουν υπολογίσει και τις φύρες.

B. ΛΙΟΓΚΑΣ: Πάντως μας απασχολεί και εμάς το θέμα των προδιαγραφών.

A. ΜΑΧΑΙΡΑ: Ξέρω ότι έχει έρθει παράπνοο από τον προμηθευτή που τα συλλέγει ότι τον τελευταίο καιρό τα παίρνει τα πλαστικά και έχει και άλλα σκουπίδια μέσα.

B. ΛΙΟΓΚΑΣ: Είναι άλλο αυτό.

A. ΜΑΧΑΙΡΑ: Αυτό είναι δικιά μας διαδικασία, εσωτερικά στα καταστήματα να μην του δίνουμε ό,τι να 'ναι. Αλλά παράπνοο για το είδος δεν έχουμε ακούσει ακόμα, όχι.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Προχωράμε λίγο παρακάτω. Το 11 και το 12. Αυτή την πρόταση την είχαμε κάνει πριν από αρκετούς μήνες. Τώρα βέβαια πλησιάζει το τέλος του '18,

οπότε είναι και λίγο άκαιρη. Αλλά την αναφέρω. Η πρόταση ήταν η εξής: Εκεί που είναι 0,03 ευρώ το τέλος, μήπως το κάναμε εθελοντικά 0,07 ευρώ, όλα τα super market, ώστε να φτάναμε σ' αυτό που θα γίνει του χρόνου από τώρα.

Λ. ΚΙΟΣΕΣ: Αφού είναι σε δυο μήνες.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Ναι, δεν ισχύει. Και η επόμενη είναι να γίνει 0,07 και τα παραπάνω να επιστρέφονται στους καταναλωτές. Αλλά τώρα πλέον έχασε την επικαιρότητά της αυτή η πρόταση.

Λ. ΚΙΟΣΕΣ: Δεν γίνεται αυτό.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Το είπαμε αυτό. Το αναφέρω εγκυκλοπαιδικά.

Το 13 είναι: *«Τιμολογώ τη λεπτή πλαστική σακούλα του 50-70, -που είναι υποχρέωση να την τιμολογείτε- με χρηματικό ποσό ίσο με τη χρέωση της 15-50, ώστε να υπάρχει η ίδια»*. Αυτό βέβαια θα πρέπει να μελετηθεί και άλλο σε σχέση με την νομική δυνατότητα εφαρμογής. Τώρα εσείς αυτή τη στιγμή αν τιμολογείτε 0,07 ευρώ...

Α. ΚΑΜΑΡΙΝΑΚΗΣ: Δεν μπορούμε να σας απαντήσουμε τώρα σ' αυτά τα όλα.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Αυτά θα τα πάρετε και θα 'ρθουμε με σας τους ίδιους να τα συζητήσουμε. Απλώς θέλω να είναι πλήρως κατανοητές οι προτάσεις. Να υπάρχουν οι ενστάσεις, οι απορίες κλπ.

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Μήπως αυτά μπορούν να πάνε με ηλεκτρονική μορφή σε όλους; Για να μπορέσουν να επιστραφούν οι απαντήσεις μετά.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Θα πάνε. Μετά τη σημερινή συνάντηση θα πάνε σε όλους και ηλεκτρονικά. Άρα, θα το δούμε αυτό το θέμα. Βέβαια, εσείς το χρεώνετε και παραπάνω, γιατί αυτή είναι η τιμολόγησή σας.

Το 14, 15, 16 και 17 είναι ότι συμφωνείτε να διερευνηθεί ένα χρονοδιάγραμμα πλήρους απαγόρευσης, είτε το '20, είτε το '25. Αν θέλετε να καθυστερήσετε, θα πείτε '25. Απαγόρευση της χρήσης για τη σακούλα ή γενικότερα. Απ' ό,τι κατάλαβα μέχρι τώρα, το βλέπετε το 2020 να συζητάμε το χρονοδιάγραμμα –έτσι δεν είναι;- και όχι το 2025. Εγώ αυτό κατάλαβα από τη μέχρι τώρα συζήτησή μας. Άρα, είστε πιο ριζοσπάστες. Άρα βλέπετε το 2020 ναι, να συζητάμε.

Στο 18 είναι αυτό που είπαμε και πριν: «Δέχομαι να παραλαμβάνω από τους πελάτες», κάποιιοι το κάνουν, «και να διασφαλίσω ότι προωθούνται για ανακύκλωση». Υπάρχει κανείς που δεν το κάνει; Έχω την εντύπωση ότι οι περισσότεροι παίρνετε σακούλες πίσω. Έτσι δεν είναι;

Μ. ΑΡΤΙΚΗ: Εμείς δεν το κάνουμε.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Εσείς δεν το κάνετε λόγω χώρου. Οι υπόλοιποι;

A. ΚΑΜΑΡΙΝΑΚΗΣ: Εμείς μέχρι πρότινος, επειδή ήταν φωτόξο, δεν το κάναμε.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Τώρα;

A. ΚΑΜΑΡΙΝΑΚΗΣ: Τώρα θα δούμε. Αν υπάρξει δυνατότητα να υπάρχει μια οργανωμένη πλέον συλλογή, βεβαίως.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Άρα, λοιπόν, να ένα αίτημα προς τα συστήματα.

B. ΛΙΟΓΚΑΣ: Αυτό δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο της συζήτησης που γίνεται με το σύστημα συσκευασιών, μιας και είναι υποχρέωσή του;

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Βεβαίως μπορεί. Αλλά το θέμα είναι να έρθουν αυτές οι απαντήσεις για να μη συζητάμε κάτι για το οποίο δεν έχουμε μια τελική θέση.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Υπάρχουν μια σειρά σημεία που έχουν να κάνουν με τη βιοδιασπώμενη κομποστοποίηση, το οποίο έρχεται. Ξέρετε στην Ιταλία υπάρχει απαγόρευση της πλαστικής σακούλας και χρησιμοποιούν μόνο τις κομποστοποιήσιμες, αυτές που είναι σύμφωνες με το EN το 13432. Οπότε θα έρθει και εδώ η συζήτηση.

Το καλό από τεχνικής άποψης είναι ότι η σημερινή βιομηχανία, αυτή που αντιδρά κλπ., μπορεί να πάρει κόκκους κομποστοποιήσιμους και να φτιάξει κομποστοποιήσιμες σακούλες με τα ίδια μηχανήματα. Άρα, τεχνικά και τεχνολογικά έχουμε τη δυνατότητα σαν χώρα να παράξουμε κομποστοποιήσιμες σακούλες. Αυτό είναι πάρα πολύ θετικό.

ΡΕΜΟΥΝΔΟΥ: Να προσθέσω εδώ όμως, θα πρέπει να δούμε αν η χώρα έχει την υποδομή να κάνει βιομηχανική κομποστοποίηση. Γιατί, διαφορετικά, αυτές οι σακούλες θα καταστρέψουν και την ανακύκλωση. Και επίσης ένα σημείο που δίνει πολύ μεγάλη έμφαση η Ευρωπαϊκή Ένωση, και το καλοκαίρι που είχε γίνει η συνάντηση και στην επόμενη συνάντηση θα συζητηθεί, είναι η σήμανση αυτών των σακουλών ώστε να μην παραπλανάται ο καταναλωτής και να ξέρει ακριβώς πού θα τις πετάξει και όχι στον κάδο ανακύκλωσης, σε κάποια άλλη χρήση.

M. ΖΕΡΒΟΥ: Αυτό είναι πάρα πολύ ωραίο και πολύ απλό να γίνει.

ΡΕΜΟΥΝΔΟΥ: Απλά θέλει ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και θέλει και υποδομές η χώρα για να μπορέσει να τις απορροφήσει.

A. ΜΑΧΑΙΡΑ: Να ρωτήσω, για να καταλάβω αυτό που είπατε. Θέλετε να πείτε ότι σακούλες πλαστικές από άμυλο, κομποστοποιήσιμες τέλος πάντων, δεν μπορούν να μπουκν στο κομπόστ; Αυτό λέτε;

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Πρέπει να πάνε σε μονάδες κομποστοποίησης.

ΡΕΜΟΥΝΔΟΥ: Στο μπλε δεν μπαίνουν.

A. ΜΑΧΑΙΡΑ: Στον κήπο μου, λοιπόν, με τα φρουτολαχανικά δεν μπορώ να τις βάλω.

ΡΕΜΟΥΝΔΟΥ: Όχι.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Με το EN 13432 για οικιακή κομποστοποίηση δεν κάνουν. Θέλει άλλες προδιαγραφές. Αλλά μπορούν να μπουν σε μονάδα κομποστοποίησης. Και εδώ πέρα το θέμα αυτό που είπε η κα Ρεμούνδου, το πρώτο, θα λυθεί τα επόμενα χρόνια στην Ελλάδα γιατί θα γίνουν μεγάλες υποδομές. Σχεδόν όλες έχουν ή τεχνολογία αναερόβια χώνεψη, είτε αερόβια κομποστοποίηση. Οπότε δεν υπάρχει πρόβλημα να πάνε αυτές οι σακούλες, σε συνδυασμό με την πολιτική του κάθε κάδου, για χωριστή συλλογή των οργανικών.

Γι' αυτό και το θέτουμε και εμείς και είναι πολύ σημαντικό σαν δυνατότητα που έχετε, να δούμε το θέμα της κομποστοποιήσιμης, ποιος θα είναι ο ρόλος της κομποστοποιήσιμης σακούλας.

Επίσης, οι σακούλες όλες των σκουπιδιών, η πρόταση σαν φορέας δικός μου, η Οικολογική Εταιρεία Ανακύκλωσης, είναι να πάμε σε κομποστοποιήσιμες. Αν δηλαδή θέλουμε μιας χρήσης για τα σκουπίδια, η κομποστοποιήσιμη είναι καλύτερη από την παλιά πλαστική. Και μέσω της πολιτικής για τα οργανικά, καφέ κάδους και μονάδες, μπορούμε να τις διαχειριστούμε.

Άρα, εδώ πέρα γι' αυτό βάζουμε αυτά τα ερωτήματα τα οποία ίσως δεν είναι ακόμα επίκαιρα, με την έννοια δεν είναι ώριμες οι συνθήκες οι συνολικές στη χώρα για να προχωρήσετε και σεις. Απλώς τα αναφέρω γιατί πρέπει να τα έχετε υπόψη σας. Ας πούμε ότι αντικαταστήσατε πλήρως τις σακούλες με κομποστοποιήσιμες, χωρίς χρέωση, με χρέωση ή τις διαθέτετε για τις ανάγκες μεταφοράς προϊόντων, η οποία χρεώνεται.

Γ. ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ: Να ξεκαθαρίσουμε τι είναι κομποστοποιήσιμες όμως;

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Οι κομποστοποιήσιμες καταρχήν υπάγονται στο EN 13432. Σημαίνει προέρχονται από οργανική ύλη, δηλαδή στελέχη από γεώμηλα, καλαμπόκι κλπ. Όχι τον καρπό. Να το ξεκαθαρίσουμε, γιατί υπάρχει και μία παραφιλολογία ότι στερούμε τους καρπούς, τροφές από την κοινωνία. Όχι. Είναι τα στελέχη που έτσι κι αλλιώς θα πηγαίνανε για κομποστοποίηση ή για άλλη διαχείριση. Οπότε καλό είναι να τα κάνουμε κομποστοποιήσιμες σακούλες, αν χρειαζόμαστε –και που χρειαζόμαστε δυστυχώς- μιας χρήσης...

Γ. ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ: Μικροπλαστικά περιέχουν οι κομποστοποιήσιμες;

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Όχι. Είναι σαν να πετάς στο περιβάλλον μια μπανάνα.

M. ΖΕΡΒΟΥ: Και γιατί δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί τότε για οικιακή χρήση αυτή;

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Γιατί στην οικιακή μπορεί να σου δημιουργήσει αναερόβιες συνθήκες μέχρι να αποσυντεθεί και να δημιουργήσει και συνθήκες τέτοιες που βγαίνει βιοαέριο που βρωμάει κλπ. Σε ένα σπίτι, λοιπόν, είναι δύσκολο. Θέλεις κάτι πολύ πιο εύκολο από τέτοια σακούλα. Ενώ σε μια μονάδα που έχεις στρέντερ, έχεις ανακάτεμα κλπ., μπορεί η κομποστοποίηση να προχωρήσει και να πάει πάρα πολύ καλά στη μονάδα. Αλλά στο σπίτι υπάρχει πρόβλημα.

Επίσης να πούμε ότι οι κομποστοποιήσιμες έχουν και αυτές περιβαλλοντικά προβλήματα. Δεν είναι άμοιρες προβλημάτων. Μπορεί να πνιγεί μια χελώνα άμα δεν μπορέσει να την καταπιεί ή να δημιουργήσει συνθήκες τέτοιες να παγιδευτεί κάποιο ζώο. Απλώς είναι σαφώς όμως καλύτερες. Γιατί αν την καταπιεί το ζώο, τότε τη χωνεύει την κομποστοποιήσιμη. Ενώ την άλλη σακούλα, θα πεθάνει από αστία γιατί γεμίζει το στομάχι και νοιώθει ότι είναι χορτάτο το ζώο. Αλλά έχουν προβλήματα και αυτές.

B. ΛΙΟΓΚΑΣ: Πάντως θεωρούνται πλαστικές και αυτές.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Πολυμερές είναι.

B. ΛΙΟΓΚΑΣ: Δηλαδή θέλω να πω είναι υποχρεωμένοι να συμβάλλονται με τα συστήματα.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Θεωρούνται συσκευασίες. Ναι. Άρα θα πληρώνουν και αυτές το τέλος τους κανονικά.

Γ. ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ: Για μας περιβαλλοντικά, από τη στιγμή που δημιουργεί μικροπλαστικά, είναι πλαστικό. Είτε λίγο είτε πολύ, είναι πλαστικό.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Μόνο που τα κομματάκια είπαμε ότι είναι βιοαποικοδομήσιμα.

Γ. ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ: Γίνονται πραγματικά έρευνες σε πραγματικό πεδίο αυτή τη στιγμή για τις κομποστοποιήσιμες σακούλες σε θαλάσσιο περιβάλλον πειραματικά.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Έχετε βρει, κ. Παπαθεοδώρου, κομποστοποιήσιμα μικροπλαστικά;

Γ. ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ: Όχι, δεν έχουμε βρει.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Λογικά δεν πρέπει να υπάρχουν.

Γ. ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ: Δεν λέω τέτοιο πράγμα.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Ήδη γίνεται μία έρευνα τώρα στην Ευρωπαϊκή Ένωση ακριβώς γι' αυτό το θέμα, για τις κομποστοποιήσιμες, κατά πόσο στο νερό διαλύονται εύκολα. Υπάρχουν κάποια προβλήματα εκεί πέρα. Ενώ στο στομάχι του ζώου αμέσως το διαλύει. Ενώ την πλαστική σακούλα δεν μπορεί να τη διαλύσει.

Β. ΛΙΟΓΚΑΣ: Εμένα μου κάνει εντύπωση πάντως ότι στη συζήτηση που γίνεται για την Οδηγία τώρα την καινούργια, μιας χρήσης, δεν υπάρχει εξαίρεση τέτοιου είδους. Δηλαδή δεν λένε «αντικαταστείτε τα με λιπασματοποιήσιμα». Αλλά ούτε και στην Οδηγία για την πλαστική σακούλα υπήρχε εξαίρεση με βάση το πρότυπο αυτό, όπως εμείς έχουμε υιοθετήσει. Απλώς έδινε τη δυνατότητα στα κράτη-μέλη να κάνουν την εθνική τους Νομοθεσία και εμείς το κρίναμε ότι έπρεπε να το βάλουμε έτσι.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Το εξετάζουν τώρα.

Α. ΚΑΜΑΡΙΝΑΚΗΣ: Υπάρχουν και άλλα πρότυπα. Απλά είχε επιλεγεί το συγκεκριμένο, το 13432.

Α. ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ: Υπάρχει και το

Β. ΛΙΟΓΚΑΣ: Εθνικό είναι αυτό.

Α.ΣΩΤΗΡΟΠΟΥΛΟΣ: Δεν είναι εθνικό.

Β. ΛΙΟΓΚΑΣ: Αυτό είναι ευρωπαϊκό και είναι το μοναδικό. Και επειδή και για τις επαναχρησιμοποιήσιμες δεν υπήρχε αντίστοιχο ευρωπαϊκό, χρησιμοποιήσαμε το ισπανικό.

ΡΕΜΟΥΝΔΟΥ: Σε ό,τι αφορά τη βιομηχανική κομποστοποίηση πάντως, υπερισχύει το ευρωπαϊκό πρότυπο και οποιοδήποτε άλλο εθνικό υπήρχε έχει καταργηθεί. Εθνικά πρότυπα υπάρχουν για την οικιακή κομποστοποίηση και έχουν κάποιες λίγες χώρες, όπως η Γαλλία, το Βέλγιο και κανά δυο ακόμα. Και ο λόγος για τον οποίο η Ευρωπαϊκή Ένωση ακόμα δεν έχει αποφασίσει αν θα προχωρήσει στην έκδοση ευρωπαϊκού προτύπου για την οικιακή κομποστοποίηση είναι γιατί υπάρχουν πάρα πολύ μεγάλες διαφορές στις κλιματολογικές συνθήκες των διαφόρων χωρών που επηρεάζουν τη διάσπαση της σακούλας οικιακού επιπέδου.

Γ. ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ: Η κομποστοποιήσιμη δεν είναι λύση πάντως. Να μη δώσουμε την εντύπωση ότι οι κομποστοποιήσιμες σακούλες είναι η λύση. Δεν είναι η λύση.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Όχι. Μπορεί να είναι στη μετάβαση, στην πορεία.

Γ. ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ: Στην ακραία περίπτωση που πέσουν πάρα πολλές κομποστοποιήσιμες σακούλες στο θαλάσσιο περιβάλλον θα έχουμε ανοξικά φαινόμενα. Θα δαπανηθεί όλο το οξυγόνο και θα πάμε ανοξικά. Και ας μην υπολογίζω τα μικροπλαστικά που μπορεί να περιέχει. Συνεπώς, γι' αυτό πολύ σωστά δεν προτείνεται ως λύση. Θα βελτιώσει σίγουρα την κατάσταση αυτή που είμαστε τώρα αλλά δεν είναι η λύση όμως. Η λύση είπαμε ποια είναι. Και εμείς συμφωνούμε, ομνοούμε.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Η λύση είναι η δραστική μείωση κλπ. Αλλά επειδή τα πλαστικά μιας χρήσης ενδεχομένως να υπάρχουν κάποιες χρήσεις που δεν μπορείς να τις αποφύγεις και υπάρχουν στη ζωή διάφορες τέτοιες, τότε θα μπορούσες μεταβατικά να δεις μέχρι η επιστήμη και η τεχνική να σου δώσει άλλες δυνατότητες στο μέλλον.

Εν πάση περιπτώσει, το αφήνω αυτό το θέμα της κομποστοποιήσιμης για το μέλλον, μόλις ωριμάσουν οι συνθήκες. Είμαστε όλοι θετικοί και ενημερωνόμαστε απλώς γι' αυτό.

Πάμε στην πολιτική παρακολούθησης. Είναι δύο θέματα. Το ένα είναι «και εδώ μπορεί να μας πείτε- *«Εάν η επιχείρησή σας εφαρμόσει συγκεκριμένη πολιτική παρακολούθησης της μείωσης»*. Πιθανά να το έχετε αυτό όλοι. Και το δεύτερο είναι το 28 *«εάν έχετε στόχους»*. Δηλαδή ναι μεν, καλοί οι στόχοι της ΚΥΑ. Μήπως έχετε σαν επιχείρηση δικούς σας στόχους; Το βλέπουμε, για παράδειγμα, σε μεγάλες επιχειρήσεις παγκόσμιες, που πριν καν τεθούν όροι, νομοθεσίες κλπ., βγαίνουν και λένε «εγώ έχω όραμα και ο στόχος μου θα είναι αυτός». Ακούς, βγαίνουν για τα πλαστικά διάφορες επιχειρήσεις.

Το ερώτημα είναι εάν το βλέπετε κάτι τέτοιο. Δηλαδή να έχετε πολιτική παρακολούθησης της μείωσης ή και στόχους. Έχετε; Παρακολούθηση της μείωσης νομίζω έχετε όλοι. Άρα, το 27 το κάνετε όλοι.

Το 28: «Είστε διατεθειμένοι να βάλετε στόχους ίσως πιο φιλόδοξους και από το στόχο της Οδηγίας»; Δηλαδή τις 40 σακούλες για τους πελάτες σας. Ή είναι το όριο η Οδηγία; Θα το βλέπατε κάποιοι; Και θα το συζητήσουμε και κατ' ιδίαν. Είναι 90 σε πρώτη φάση και 40 σε δεύτερη φάση η κατά κεφαλή κατανάλωση. Ενδεχομένως ένας πρωτοπόρος κλπ. να πει «εγώ για τους πελάτες μου θέλω να πέσω κάτω από το 40».

Λ. ΚΙΟΣΕΣ: Ακόμα δεν είναι σαφής η εικόνα. Μόλις πει ότι το '18 είναι με τόσο, να πούμε ότι το '19 ...

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Άρα, το συζητάμε αυτό για αργότερα.

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Εγώ να κάνω μία ερώτηση. Τα στοιχεία του '18 μέχρι πότε θα τα έχετε στο '19; Τι μήνα; Λογικά πρέπει να τα έχετε γρήγορα εσείς.

Λ. ΚΙΟΣΕΣ: Εμείς κάνουμε την απογραφή...

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Απογραφή τι μήνα κάνετε;

Λ. ΚΙΟΣΕΣ: Ιανουάριο.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Άρα, μπορούμε να πούμε μέχρι το τέλος Ιανουαρίου θα μας στείλετε την εκτίμησή σας;

Λ. ΚΙΟΣΕΣ: Θα το κάνουμε.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Σαν ΙΕΛΚΑ το κάνετε συνολικά για τον κλάδο. Οπότε, Λευτέρη, μαζί θα μιλήσουμε απευθείας για όλα.

Πάμε λίγο παρακάτω. Επικοινωνιακές πρωτοβουλίες. Εδώ πέρα είναι κάτι νομίζω που συμφέρει και πρέπει να γίνει και ελπίζω να το κάνει και πάρα πολύ ο ΕΟΑΝ. Είναι αυτό που λείπει κατ' εμέ, γιατί τσάντες, απ' ό,τι κατάλαβα, ο κόσμος έχει πάρει κάποιες αρκετές. *Οπότε «πάνω στις εναλλακτικές της πλαστικής σακούλας ή της κομποστοποιήσιμης στο μέλλον φροντίζω να υπάρχουν μηνύματα υπέρ του περιβάλλοντος».* Νομίζω ότι αυτό όσοι έχουν τσάντες και διαθέτετε το κάνετε. Υπάρχει κανείς που δεν το κάνει;

Γ. ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ: Του θαλάσσιου περιβάλλοντος.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Εγώ γράφω: «Το κάνουν». Να συμπεριλάβετε και το θαλάσσιο περιβάλλον, που λέει ο κ. Παπαθεοδώρου.

Γ. ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ: Η Ευρωπαϊκή Οδηγία για το θαλάσσιο περιβάλλον μιλάει. Εμείς φταίμε που δεν το έχουμε επικοινωνήσει τόσο έντονα όσο έπρεπε.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Κανείς δεν αμφιβάλλει ότι οι επιπτώσεις είναι στο θαλάσσιο περισσότερο. Αλλά δεν είναι μόνο. Αν κάνουμε ανακύκλωση, γλυτώνει και το χερσαίο, ο πλανήτης. Είναι η μείωση ενέργειας, είναι πολλά. Είναι και άλλα θέματα. Σαφώς όμως το θαλάσσιο είναι η αιχμή του δόρατος. Και γι' αυτό έγινε και η Οδηγία.

Παρακάτω λέει: *Έχω δημιουργήσει συγκεκριμένες επικοινωνιακές καταχωρήσεις σε έντυπα (είναι το 31), σε τηλεοπτικά μέσα (είναι το 32), σε ηλεκτρονικά μέσα (είναι το 33).* Απλώς διαφέρει το μέσο. Και το 34 είναι «μέσα κοινωνικής δικτύωσης».

Γι' αυτό το χωρίσαμε. Γιατί κάποιος μπορεί να κάνει μόνο σε έντυπα. Είστε διατεθειμένοι να μπείτε σε όλα τα μέσα ενημέρωσης;

Α. ΝΤΟΥΜΑ: Όχι.

Α. ΚΑΜΑΡΙΝΑΚΗΣ: Εμείς λόγω της ιδιοσυγκρασίας.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Γιατί; Η επικοινωνία τώρα περνάει πολύ. Στα social media είναι πολύ μεγάλο κομμάτι της διαφημισμένη.

Α. ΝΤΟΥΜΑ: Δεν είναι η πολιτική της επιχείρησης. Δεν είναι για τις σακούλες μόνο. Είναι γενικότερα.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Άρα, κατά περίπτωση ο καθένας μπαίνει εκεί που αυτή τη στιγμή έχει την πολιτική του.

Α. ΝΤΟΥΜΑ: Και τα μέσα που διαθέτει.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Και τους πόρους.

A. ΝΤΟΥΜΑ: Δεν έχουμε διαφήμιση, είτε είναι τηλεόραση, είτε είναι μέσα κοινωνικής δικτύωσης, είτε είναι εφημερίδες. Δεν κάνουμε καμία διαφήμιση. Δεν είναι μόνο για τις τσάντες. Είναι γενικότερα.

X. ΧΕΙΜΩΝΙΔΗΣ: Διαφήμιση δεν κάνουν, όπως κάνουν όλοι οι άλλοι. Αλλά έχουν την κοινωνική διαφήμιση περισσότερο ανεπτυγμένη.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Έχετε εταιρική κοινωνική ευθύνη, δράσεις τέτοιες που κάνετε;

A. ΝΤΟΥΜΑ: Το επίσημο είναι.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Και πάμε στις τρεις τελευταίες κατηγορίες που είναι «Πρωτοβουλίες κινήτρων ή αντικινήτρων προς τους πελάτες». Εδώ πέρα αντιλαμβάνομαι, ας πούμε ο ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ δεν έχει την κάρτα. Άρα δεν έχει τους πελάτες του να μπορεί να τους παρακολουθεί. Οι υπόλοιποι όμως;

X. ΧΕΙΜΩΝΙΔΗΣ: Και εμείς δεν έχουμε κάρτα.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Και εσείς δεν έχετε. Ο ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ έχει. Κάποιοι άλλοι έχουν. Άρα, η κάρτα είναι ένα πολύ καλό εργαλείο εάν θέλεις να επιστρέψεις δωράκια στους πελάτες σου. Πάρα πολύ καλό εργαλείο. Άρα, ας το δούμε με αυτούς που έχουν την κάρτα και οι υπόλοιποι θα σκεφτείτε τι θέλετε να κάνετε.

Και λέει το 36: *«Δημιουργώ και εφαρμόζω πολιτική επιβράβευσης των τακτικών πελατών που καταναλώνουν λίγες σακούλες»*. Θα το βρούμε το διάστημα. Κάθε χρόνο, κάθε 6 μήνες. Δηλαδή μπορείτε να βρείτε εσείς ο πελάτης σας πόσες σακούλες αγόρασε μέσα στο χρόνο και να του πείτε «εσύ αγόρασες λιγότερες απ' όλους, πάρε μία τσάντα πολλών χρήσεων δώρο, πάρε ένα καρότσι δώρο». Μπορείτε να κάνετε μία πολιτική επιβράβευσης.

Επίσης να επιβραβεύετε (στο 37) πελάτες που έρχονται με τσάντες πολλών χρήσεων. Όχι απλώς καταναλώνουν λίγες αλλά έρχονται με τσάντες πολλών χρήσεων.

A. ΜΑΧΑΙΡΑ: Το κάναμε πριν την εφαρμογή του Νόμου. Γιατί σακούλα επαναχρησιμοποιούμενη έχουμε πολλά χρόνια, έχουμε πάνω από 10 χρόνια. Απλώς, επειδή δεν ξέραμε στην αρχή τι ποσότητες θα φύγουν, το σταματήσαμε για λίγο, γιατί επιβραβεύαμε τους πελάτες μας...

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Ξαναπείτε από την αρχή. Επιβραβεύατε για ποιο λόγο;

A. ΜΑΧΑΙΡΑ: Επιβραβεύαμε τους πελάτες μας που χρησιμοποιούσαν επαναχρησιμοποιούμενη τσάντα και τους δίναμε extra πόντους στην κάρτα τους πριν τη Νομοθεσία.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Πολύ καλό αυτό!

A. ΜΑΧΑΙΡΑ: Από 1/1 το σταματήσαμε για λίγο χρόνο, γιατί δεν ξέραμε για τι ποσότητες μιλούσαμε, άρα για τι λεφτά επρόκειτο να δαπανήσουμε σε πόντους. Και θα εξετάσουμε αν είναι να το ξαναξεκινήσουμε. Αλλά το κάναμε 10 χρόνια.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: 10 χρόνια! Πολύ ενδιαφέρον.

B. ΛΙΟΓΚΑΣ: Και τι αποτέλεσμα είχε;

A. ΜΑΧΑΙΡΑ: Λίγοι ήταν οι άνθρωποι που ήταν ευαισθητοποιημένοι μέχρι τώρα. Υπήρχαν, αλλά δεν ήταν η πλειοψηφία.

A. ΔΑΛΑΜΑΓΚΑ: Ήταν ένα καλό παράδειγμα, όμως, της Ελλάδος που ήταν από τους τρόπους που μπορούσε να μετρήσει την πρόληψη, τουλάχιστον σ' αυτό τον τομέα. Και είχατε δώσει κάποτε κάποια στοιχεία.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Και για να κλείσουμε, το τελευταίο το 38 είναι: Είπαμε ότι οι περισσότεροι θα το δούμε το θέμα του «παίρνω πίσω τη σακούλα για ανακύκλωση» και μήπως τότε τους δώσουμε και ένα δωράκι. Δηλαδή τους δώσουμε και ένα κίνητρο παραπάνω.

Εάν πούμε ότι το σύστημα θα μας παρέχει τους κάδους, μικρούς – μεγάλους θα το βρούμε, θα το συζητήσουμε με το σύστημα, θα δούμε τι θα γίνει, μήπως εσείς κάνετε ένα επιπλέον κίνητρο. Αφού πάρετε δωρεάν κάποιους κάδους, δώσετε ένα μικρό δωράκι. Και κάθε 20 παλιές σακούλες – μην ξεχνάμε για 20 σακούλες πλήρωσε μέχρι τώρα, επί 0,4 ευρώ, πλήρωσε ένα συγκεκριμένο ποσό ο πελάτης σας- άρα μήπως του δώσετε εσείς ένα δωράκι, μία τσάντα πολλών χρήσεων. Το βλέπετε;

A. ΜΑΧΑΙΡΑ: Θα πρέπει να δούμε και το διαδικαστικό.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Το διαδικαστικό είναι πιο ακριβό από το ίδιο το δώρο. Το ξέρω. Γι' αυτό και το θέτουμε. Όσοι έχουν κάρτα μπορεί να το κάνουν πολύ πιο εύκολα.

A. ΜΑΧΑΙΡΑ: Πρέπει να σκανάρεται η σακούλα.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Όπως επιστρέφουν μια συσκευασία, δεν παίρνουν ένα χαρτάκι στα super market, δεν παίρνουν για την επιστροφή, έφερε πίσω...

A. ΜΑΧΑΙΡΑ: Στο μηχάνημα.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Στο μηχάνημα. Άρα, παίρνουν ένα χαρτάκι. Το ίδιο μπορεί να γίνει με τη σακούλα. Δεν είναι εύκολο αυτό, έτσι;

A. ΜΑΧΑΙΡΑ: Μηχάνημα που να μετράει σακούλες δεν το ξέρω.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Άρα, μιλάμε ότι είναι δύσκολο να γίνει στην πράξη, θέλετε να πείτε.

A. ΜΑΧΑΙΡΑ: Πρέπει να γίνει από άνθρωπο.

-----: Το οποίο έχει μεγάλο κόστος.

M. ZEPBOY: Δεν είναι μόνο το κόστος. Είναι και το πόσο είναι αληθές.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Δηλαδή βλέπετε ότι αυτό μπορεί να έχει μεγάλο κόστος;

A. ΜΑΧΑΙΡΑ: Σε ανθρωπούρες, ναι.

Λ. ΚΙΟΣΕΣ: Και να ξεχωρίσει, αυτή είναι κομποστοποιήσιμη, αυτή είναι λεπτή, αυτή είναι χοντρή, αυτή είναι λερωμένη. Και να πρέπει να χτυπήσει και τα πράγματα.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Θα το δούμε.

Εγώ ήθελα να σας ρωτήσω τώρα για τα επόμενα. Εσείς με την πρακτική που κάνετε μέχρι τώρα έχετε εφαρμόσει κάποια Εθελοντική Συμφωνία, κάτι που κάνετε; Ξέρω ο ΙΕΛΚΑ έχει κάνει καμπάνιες. Αυτό είναι μια ολόκληρη στρατηγική των super market μέσω της καμπάνιας. Είναι Εθελοντική Συμφωνία στην ουσία.

Λ. ΚΙΟΣΕΣ: Μέσω του ΙΕΛΚΑ.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Εκτός από το «μέσω του ΙΕΛΚΑ», που το ξέρουμε ότι έχει κάνει, που είναι πολύ σημαντικό, κάνετε κάτι άλλο, εκτός απ' αυτές τις ιδέες; Μπορούμε να καταγράψουμε άλλη ιδέα Εθελοντικής Συμφωνίας;

A. ΜΑΧΑΙΡΑ: Εμείς έχουμε κάνει καμπάνια τηλεοπτική χωρίς τον ΙΕΛΚΑ, ως Α.Β. Από την αρχή του χρόνου, όταν πέρασε η Νομοθεσία, είχαμε δύο διαφορετικά τηλεοπτικά που παίζανε για τις ενέργειες της πλαστικής σακούλας στο θαλάσσιο περιβάλλον και αντίστοιχα για τα θετικά της επαναχρησιμοποιούμενης. Είχαμε και το καλοκαίρι καμπάνια για τη μόλυνση στις παραλίες, όχι μόνο από το πλαστικό, και από άλλα υλικά. Κάναμε και μια καμπάνια σε παραλίες που μοιράσαμε τασάκια παραλίας, γιατί και τα αποτσίγαρα έχουν επιπτώσεις στις παραλίες.

Χρησιμοποιήσαμε πάρα πολύ τα κοινωνικά δίκτυα και κάναμε μια μεγάλη καμπάνια Word Of Mouth με γνωστούς ηθοποιούς και bloggers για να επηρεάσουν το πιο νέο κοινό σ' αυτό το θέμα. Μοιράσαμε και στα έντυπά μας κάποια ethnographic με κάποια στοιχεία που επαληθεύσαμε και μαζί σας για να εκπαιδύσουμε περαιτέρω το κοινό στο πώς η ελάττωση της πλαστικής σακούλας μπορεί να βοηθήσει κ.ο.κ.

M. ZEPBOY: Και εμείς, πλην της τηλεόρασης που είναι μεγάλο το κόστος, είχαμε σε όλα τα υπόλοιπα μέσα παρουσία.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Άρα, δημοσιοποίηση.

M. ΑΡΤΙΚΗ: Εμείς από την πλευρά μας είχαμε κάνει μία γενικότερη επικοινωνία στο δίκτυό μας. Μια και το δίκτυο των καταστημάτων μας δραστηριοποιείται με τη μέθοδο του franchise, ουσιαστικά ο άμεσος στόχος ήταν να εκπαιδευτεί ο franchisee, αυτός δηλαδή που έχει το μαγαζί, ο ιδιοκτήτης, και αυτός με τη σειρά του να εκπαιδεύσει

τους πελάτες του. Οπότε ουσιαστικά η επικοινωνία μας ήταν περισσότερο ως προς τους συνεργάτες μας.

Β. ΛΙΟΓΚΑΣ: Θα μπορούσαμε, Φίλιππα, αυτές εδώ τις δράσεις που περιγράφουν οι κύριοι να τις είχαμε κάπου και εμείς σαν Υπουργείο;

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Του ΙΕΛΚΑ την έχουμε την παρουσίαση. Είναι ολοκληρωμένη. Είναι μια μεγάλη καμπάνια από πολλές αλυσίδες, 4 νομίζω.

Β. ΛΙΟΓΚΑΣ: Κάπως στο πλαίσιο του προγράμματος να είναι συγκεντρωμένα.

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Θα καταγραφούν αυτά και θα σταλούν σε όλους.

Λ. ΚΙΟΣΕΣ: Είναι Α.Β., ΓΑΛΑΞΙΑΣ, ΜΥ MARKET, ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ, ΟΚ!, ΧΑΛΚΙΑΔΑΚΗΣ, ΜΑΣΟΥΤΗΣ, ΠΡΑΚΤΙΚΕΡ, ΘΑΝΟΠΟΥΛΟΣ.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Ο ΜΑΣΟΥΤΗΣ έκανε και μια καμπάνια με καθαρισμούς ακτών μέσα στο '18. Πιθανά όλοι μπορεί να κάνετε.

Λ. ΚΙΟΣΕΣ: Ήταν κοινή.

Α. ΜΑΧΑΙΡΑ: Και χώρια και κοινή.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Σκεφτείτε ότι αυτό θα γίνει υποχρέωση πλέον των συστημάτων, των παραγωγών να καθαρίζουν, γόπες, τσιγάρα. Περνάει σε πολλά επίπεδα η ιστορία. Και θα δούμε πολλά πράγματα να γίνονται στο μέλλον. Άρα, λοιπόν, είναι σε εξέλιξη διάφορες δράσεις. Το λέω και στον ΕΟΑΝ.

Β. ΛΙΟΓΚΑΣ: Να ρωτήσω και εγώ κάτι γενικότερο, που δεν το έχει μέσα. Σαν σκέψεις αν υπάρχουν. Ξέρετε ότι μας απασχολεί και εμάς αυτή η συζήτηση που γίνεται για τα πλαστικά μπουκάλια, που έχει μπει και στόχος από τη νέα Οδηγία το 2025 το 90% να μαζεύεται με χωριστή συλλογή, με διαλογή στην πηγή. Απλώς συζητάνε μήπως το κάνουν 80%. Πάντως γίνεται μια συζήτηση ειδικά για τα πλαστικά μπουκάλια.

Εσείς που είσατε στην πιάτσα, θα μπορούσατε να προτείνετε κάτι πάνω σ' αυτό; Δηλαδή με ποιο τρόπο θα μπορούσαμε, αξιοποιώντας και τη δική σας λειτουργία, να βοηθήσουμε στη χωριστή συλλογή, ειδικά των μπουκαλιών; Αν υπάρχει καμιά σκέψη. Δεν είναι ανάγκη τώρα να γίνει αυτό.

Α. ΚΑΜΑΡΙΝΑΚΗΣ: Εμείς έχουμε κάνει κάποιες κινήσεις για πλαστικά καπάκια, βέβαια για καθαρά σκοπό να βοηθήσουμε...

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Αυτή η καμπάνια με τα καρότσια.

Α. ΚΑΜΑΡΙΝΑΚΗΣ: Και όχι μόνο. Και μάλιστα υπάρχει πολύ μεγάλο ενδιαφέρον από τους πελάτες μας, από τον κόσμο γενικότερα. Γιατί είναι εύκολο να μεταφερθούν και είναι αρκετά μεγάλες οι ποσότητες. Αλλά θέλω να πω ότι κάτι παρόμοιο μπορεί να γίνει και για τα πλαστικά μπουκάλια.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Δεν είναι τόσο απλό με τα μπουκάλια.

A. ΚΑΜΑΡΙΝΑΚΗΣ: Θα είναι πιο δύσκολο, γιατί είναι πιο μεγάλα. Πρέπει κάποιος να τα συμπιέζει.

M. ΖΕΡΒΟΥ: Δεν ξέρουμε πώς πρέπει να πάνε στην ανακύκλωση, τι πάει πού. Πάνω στη συσκευασία γενικά συνολικά θα έπρεπε να υπάρχει «αυτό πάει εκεί». Δηλαδή τι είναι το κάθε υλικό. Εγώ δεν ήξερα –από κάτι συζητήσεις άκουσα- ότι το γυαλί δεν είναι ανακυκλώσιμο. Πάει αλλού.

Λ. ΚΙΟΣΕΣ: Το καλοκαίρι κάναμε καθαρισμούς παραλιών. Και ένα από τα πράγματα που έπρεπε να κάνουμε στους καθαρισμούς παραλιών ήταν να πούμε πού θα πάει τι από αυτό που μαζεύαμε.

-----: Κάνατε, εννοείτε το ΙΕΛΚΑ;

Λ. ΚΙΟΣΕΣ: Το ΙΕΛΚΑ συντονίσαμε δράσεις όπου συμμετείχαν εθελοντές από όλες τις αλυσίδες συνεργάτες. Ένα από τα πράγματα που δυσκολευτήκαμε πάρα πολύ ήταν στους εργαζόμενους, στους εθελοντές που ήρθαν από τις αλυσίδες super market να τους πούμε τι πάει πού, τι είναι ανακυκλώσιμο, τι δεν είναι ανακυκλώσιμο. Ο κόσμος δεν ξέρει τι ανακυκλώνουμε, τι πάει στους μπλε κάδους.

M. ΖΕΡΒΟΥ: Ούτε το ότι πρέπει να είναι καθαρό.

Λ. ΚΙΟΣΕΣ: Ούτε ότι πρέπει να είναι καθαρό. Ούτε πώς, τι πάει, τα καλαμάκια, οτιδήποτε. Οπότε αυτό είναι το μεγαλύτερο πρόβλημά μας. Άρα εκεί πέρα νομίζω υπάρχει περιθώριο να κάνετε πολλά πράγματα στο κομμάτι της σήμανσης, πάνω στις συσκευασίες, ότι αυτό πάει στο μπλε κάδο, αυτό πάει στον πράσινο κάδο, αυτό δεν ανακυκλώνεται, αυτό ανακυκλώνεται.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Θεωρητικά υπάρχει μια σήμανση στους μπλε κάδους. Όποιος έχει την πράσινη βούλα πάει. Αλλά είναι ψιλά γράμματα.

Λ. ΚΙΟΣΕΣ: Δεν είναι αποδοτικό.

A. ΚΑΜΑΡΙΝΑΚΗΣ: Εμείς έχουμε κάποια καταστήματά μας στην εταιρεία ανακύκλωσης, με την οποία είμαστε συμβεβλημένοι με το σύστημα, για να κάνουν εκπαίδευση στον κόσμο, όταν έρχονται, τι ακριβώς πετάνε στο μπλε κάδο και πώς μπαίνει.

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Μου επιτρέπετε να κάνω δύο ερωτήσεις, που δεν είναι αυτής της συνάντησης αλλά είναι πολύ σημαντικές για μας. Έχετε ενημερώσει όλοι σας τις επιχειρήσεις με τις οποίες συμβάλλεστε ότι πρέπει να είναι εγγεγραμμένες στο ΕΜΠΑ;

M. ΖΕΡΒΟΥ: Εγώ δεν είμαι σε θέση να σας απαντήσω. Πρέπει να το ρωτήσω.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Καταρχήν ξέρετε όλοι τι είναι το ΕΜΠΑ;

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Αν δεν ξέρετε, να πούμε τι είναι το ΕΜΠΑ. Επειδή, λοιπόν, όλες οι επιχειρήσεις, οι οποίες παράγουν προϊόντα και τα τοποθετούμε σε συσκευασία, όταν η συσκευασία γίνει απόρριμμα πρέπει να συλλεχθεί. Και αυτοί που χρησιμοποιούν αυτή τη συσκευασία πρέπει να είναι εγγεγραμμένοι σε ένα σύστημα και να πληρώνουν το αντίστοιχο τίμημα.

Εάν, λοιπόν, τα super market δεν έχουν ελέγξει τις εταιρείες με τις οποίες συνεργάζονται ότι είναι εγγεγραμμένες στο ΕΜΠΑ, κινδυνεύουν με πολύ βαρύ πρόστιμο.

ΡΕΜΟΥΝΔΟΥ: Να πω ότι και οι εταιρείες μαναβικής και τα προϊόντα μαναβικής, που δίνονται σε διχτάκια, σε χαρτόκουτα κλπ., και αυτά θεωρούνται υλικά συσκευασίας, και τα διχτάκια κλπ.

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Όχι θεωρούνται. Είναι.

ΡΕΜΟΥΝΔΟΥ: Είναι συσκευασμένα. Άρα και αυτά τα συσκευαστήρια με τα οποία συνεργάζεστε θα έπρεπε να είναι εγγεγραμμένα στο ΕΜΠΑ.

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Είναι υποχρεωτικό αλλά το λέω γιατί πραγματικά θα πρέπει να ενημερώσετε όλα τα μέλη, γιατί είναι κρίμα από άγνοια να βρεθούν να πληρώνουν κάτι, που δεν το επιθυμούμε κιόλας.

Μία δεύτερη ερώτηση που έχω να κάνω, και θα ήθελα εδώ τη γνώμη σας, επειδή ο καθένας διαθέτει στην αγορά διαφορετικού τύπου τσάντες πολλαπλών χρήσεων, εάν καθιερώναμε ένα συγκεκριμένο μοντέλο παραγωγής, δηλαδή να πω ένα παράδειγμα, ότι θα είναι όλες κατά 70% από ανακυκλωμένο υλικό και θα είναι ανακυκλώσιμες γιατί θα είναι φτιαγμένες από ένα υλικό, αυτό θα το θεωρούσατε εφικτό να το κάνουμε;

Γιατί το λέμε; Γιατί πάρα πολλές τσάντες δεν θα μπορούν και δεν μπορούν να ανακυκλωθούν σήμερα, λόγω του ότι είναι πολυστρωματικές και έχουν περισσότερα από ένα υλικά. Άρα, αυτό δεν διαχωρίζεται ή το κόστος διαχωρισμού είναι πολύ υψηλό και καταλήγει να πηγαίνει στη χωματερή, για να το πω έτσι απλά.

Η πρότασή μου είναι μήπως σαν ΕΟΑΝ σας δίναμε μια σειρά προδιαγραφές, που ήταν κοινές για όλους, ώστε αυτές οι τσάντες, όταν πάνε να πεταχτούν, να μπορούν να ανακυκλώνονται και να επαναχρησιμοποιούνται. Να μπουν στην αλυσίδα, λοιπόν, της διαχείρισης ανακύκλωσης.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Προδιαγραφές, λοιπόν.

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Ναι. Εάν συμφωνείτε, νομίζω να το κάνετε.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Να το βάλουμε στις προτάσεις.

A. ΝΤΟΥΜΑ: Εάν εσείς ως ΕΟΑΝ μπορείτε να το κάνετε αυτό, να δώσετε συγκεκριμένες προδιαγραφές...

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Ναι, θα το κάνουμε.

A. ΝΤΟΥΜΑ: Νομικά μιλάω. Αν μπορείτε να το κάνετε, γιατί θα αποκλείσετε...

B. ΛΙΟΓΚΑΣ: Θα γίνει με Υπουργική Απόφαση. Ο ΕΟΑΝ θα κάνει την εισήγηση.

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Ο ΕΟΑΝ κάνει εισηγήσεις. Οι ελάχιστες προδιαγραφές θα είναι. Τη γνώμη σας θέλουμε τώρα. Αυτό θα γίνει, θα έχει νομική κάλυψη. Αρκεί να ξέρουμε. Δηλαδή δεν θέλουμε να προχωρήσουμε κάτι και μετά να έρθετε να πείτε «τι κάνεις εδώ, δεν μας ρώτησες». Το ρωτάω και θέλουμε την άποψή σας. Να απαντήσετε στο ερωτηματολόγιο για να το βάλουμε.

Λ. ΚΙΟΣΣΗΣ: Αυτό που μπορείτε να κάνετε πιο εύκολα σαν ΕΟΑΝ είναι να πείτε ότι αυτές είναι οι προδιαγραφές του ΕΟΑΝ και όποιος τις κάνει παίρνει ένα σήμα.

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Θα το δούμε πώς θα το κάνουμε. Απλώς θέλω την άποψή σας καταγγεγραμμένη, για να μπορέσουμε να το συζητήσουμε.

A. ΜΑΧΑΙΡΑ: Εγώ δεν απαντώ. Γιατί ξέρω ότι κάνουμε διεθνείς διαγωνισμούς και αν οι προδιαγραφές δεν υπάρχουν...

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Υπάρχουν παντού οι προδιαγραφές.

A. ΜΑΧΑΙΡΑ: Δεν το γνωρίζω, γι' αυτό σας λέω δεν απαντώ.

-----: Καλύτερα να μας δώσετε περισσότερα στοιχεία και να το δούμε. Με διάλογο θα γίνει.

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Εννοείται. Ο διαγωνισμός ο διεθνής που κάνετε, εσείς ζητάτε ένα συγκεκριμένο υλικό το οποίο παράγουν οι πάντες. Δεν είναι δηλαδή ότι εξαιρείς κάτι. Απλώς είναι η διαδικασία με την οποία παράγεται το υλικό, ώστε να μπορεί να είναι ανακυκλώσιμο. Τίποτα άλλο δεν αλλάζει.

A. ΜΑΧΑΙΡΑ: Αλλά έρχονται τα πρότυπα από το εξωτερικό και αγοράζουμε μαζικά. Αλλά, τέλος πάντων, θα το δούμε. Μην το αποκλείσουμε.

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Δεν είναι κάποιο υλικό που είναι απαγορευτικό. Είναι το υλικό το οποίο ήδη χρησιμοποιείται. Απλά χρησιμοποιείται με ένα τρόπο πολυστρωματικό, ξαναλέω, όπου και τα τρία αν τα διαχωρίζαμε εύκολα, και τα τρία ανακυκλώνονται. Αλλά σήμερα, με την υποδομή που διαθέτει η Ελλάδα, δεν μπορεί να γίνει αυτό. Άρα, καταλήγουν ως απόρριμμα, ενώ δεν θέλουμε να γίνει αυτό.

A. ΜΑΧΑΙΡΑ: Απλώς να δούμε αν αυξάνεται πάρα πολύ το κόστος.

Δ. ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ: Θα το δείτε, δεν αυξάνεται.

Χ. ΧΕΙΜΩΝΙΔΗΣ: Το κόστος, έτσι κι αλλιώς, το επιβαρύνεται ο πελάτης.

Μ. ΖΕΡΒΟΥ: Στον πελάτη θα καταλήξει.

Χ. ΧΕΙΜΩΝΙΔΗΣ: Αυτό μπορεί να γίνει μόνο έτσι από εσάς. Δηλαδή θα μας δοθούν κάποιες προδιαγραφές.

Μ. ΖΕΡΒΟΥ: Όστε να μιλάμε και σε κοινή βάση.

Γ. ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ: Αν μου επιτρέπετε, ένα επόμενο βήμα, το οποίο θα το αντιμετωπίσουμε όλοι πάρα πολύ σύντομα, είναι το πλαστικό μπουκάλι του νερού. Συζητιέται πάρα πολύ έντονα στο Technical Group του Marine Litter στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Και η Ελλάδα είναι πάρα πολύ ευαίσθητη και τα αποτελέσματα που έχουμε στη διάθεσή μας, μάς δείχνουν ότι το θαλάσσιο περιβάλλον της Ελλάδος έχει τεράστιο πρόβλημα με το πλαστικό μπουκάλι νερού.

Μάλιστα σε μία πρόσφατη έρευνα που τη δημοσιοποιήσαμε, μάλιστα δημοσιεύτηκε στο Scientific Reports, δείχνει ότι μπουκάλια από το Αιγαίο μέχρι βάθος 200-300 μέτρα νερού, που τα ανασύραμε και κάναμε ανάλυση της διάβρωσης του πλαστικού, διαπιστώσαμε -είχαμε την τύχη να πάρουμε μπουκάλια από τη δεκαετία του '80, του '90, του 2000 και ανά δεκαετία κάναμε διαφορετικές χημικές αναλύσεις με την κα Καραπαναγιώτη στο Πανεπιστήμιο της Πάτρας- και διαπιστώσαμε με πολύ μεγάλη έκπληξη ότι η διάβρωση πλαστικού μπουκαλιού, του στελέχους, όχι το καπάκι, το σώμα, η διάβρωση και η παραγωγή μικροπλαστικού έχει ξεκινήσει ήδη από τα 15 χρόνια και μετά παραμονής στο θαλάσσιο περιβάλλον. Ενώ η βιομηχανία πλαστικού έδινε βιβλιογραφικά σε πειραματικά δεδομένα από 60 χρόνια και μετά, που σημαίνει δηλαδή ότι έχει μειωθεί στο 1/4 ο χρόνος που στο πραγματικό περιβάλλον διαβρώνεται το πλαστικό μπουκάλι.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Μήπως άλλαξε και η σύσταση διαχρονικά;

Γ. ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ: Όχι. Τα πειράματα που είχαν κάνει οι εταιρείες ήταν σε δεξαμενές, ενώ δεν πήγαν ποτέ να συλλέξουν πλαστικό μπουκάλι στα 200-300 μέτρα βάθους νερού. Και επειδή δουλεύουμε ταυτόχρονα και στο Deep Sea Marine Litter Technical Group, αυτή τη στιγμή η παρουσία πλαστικού μπουκαλιού σε βαθιά νερά, κυρίως στο Αιγαίο και στο Ιόνιο, είναι τεράστια. Θεωρώ δηλαδή ότι το επόμενο βήμα που θα κάνουμε –και ερευνητικά είναι ώριμο πλέον- είναι το πλαστικό μπουκάλι νερού, το οποίο βεβαίως έχει και μία άλλη διάσταση, διότι διαχειρίζεται ένα κοινό αγαθό, το νερό.

Α. ΜΑΧΑΙΡΑ: Και εκεί παίζει μεγάλο ρόλο η εκπαίδευση.

Γ. ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ: Συνεπώς, το μπουκάλι του νερού είναι δύσκολο, το αντιλαμβανόμαστε όλοι, αλλά θεωρώ ότι, επειδή είμαστε κάποιοι μεγάλης ηλικίας εδώ, ζήσαμε την παιδική μας ηλικία χωρίς πλαστικό μπουκάλι και δεν πεθάναμε από δίψα.

Συνεπώς θεωρώ ότι, αν θέλουμε να στοχεύσουμε –εμείς ερευνητικά θα το κάνουμε έτσι κι αλλιώς και με Ευρωπαϊκά Προγράμματα και με συνεργασίες και θα έρθει και από το Technical Group του Marine Litter. Όποιος θέλει να κοιτάξει το επόμενο βήμα και να είναι μέσα στο επόμενο βήμα, ως στρατηγική και ως πολιτική περιβαλλοντική, είναι το πλαστικό μπουκάλι. Ας κάνει δράσεις μικρής κλίμακας για το πλαστικό μπουκάλι. Θα έρθει η στιγμή για το πλαστικό μπουκάλι πάρα πολύ σύντομα και θα πρέπει να είμαστε έτοιμοι γι' αυτό.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Και τα super market εμπλέκονται πάρα πολύ στη λύση. Γιατί και στις ιδέες και στο μείγμα της λύσης είναι και η επιστροφή του μπουκαλιού, να επανέλθει όπως ήταν στο παρελθόν, το οποίο σας αφορά άμεσα, και τις εταιρείες παραγωγής αλλά και τις αλυσίδες λιανεμπορίου. Άμεσα. Είναι θέμα χώρου, είναι θέμα..., πολλά...πολλά...πολλά. Και θα είναι μέσα στις υποχρεώσεις. Οπότε είναι ένα πολύ μεγάλο θέμα. Είναι το επόμενο μεγάλο θέμα.

-----: Εγγυοδοσία στο πλαστικό μπουκάλι...

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Την εγγυοδοσία δεν θα την αποφύγουμε, είναι η γνώμη μου.

Β. ΛΙΟΓΚΑΣ: Στην Οδηγία που κυκλοφορεί προβλέπεται είτε ότι θα πετύχουν τα συστήματα το 90%, είτε –αν δεν το πετύχουν- θα γίνεται με την επιστροφή αξίας. Θα επιβληθεί δηλαδή η επιστροφή της αξίας.

-----: Στη Γερμανία δίνουν 0,25 ευρώ το μπουκάλι.

Α. ΔΑΛΑΜΑΓΚΑ: Σε όλα τα μέρη που έχει πετύχει το 90% είναι μόνο με εγγυοδοσία. Είναι μονόδρομος δηλαδή. Και 80% να είναι, είναι μονόδρομος.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Και υπάρχει και μια άλλη στρατηγική, που πάλι σας αφορά, είναι η πρόληψη στα μπουκάλια τα πλαστικά, που είναι χύμα διάθεση. Δηλαδή γίνονται πάρα πολλά project τώρα στην Ευρώπη. Θα το ξέρετε ίσως. Απορρυπαντικά. Πας με το μπουκάλι σας και βάζεις χύμα, όποια μάρκα θέλεις. Άρα, αλλάζει το λιανεμπόριο. Δεν έχουμε ράφια με μπουκάλια. Έχουμε μηχανήματα με δεξαμενές οι οποίες σου δίνουν χύμα.

Β. ΛΙΟΓΚΑΣ: Και στη Φλωρεντία υπάρχει και μάλιστα και με ανθρακούχο νερό.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Πολλά θα αλλάξουν. Αλλά θέλω να πω είμαστε μπροστά σε μεγάλες αλλαγές στο λιανεμπόριο.

Α. ΝΤΟΥΜΑ: *(Μιλάει εκτός μικροφώνου)*

Γ. ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ: Έχουμε κάνει προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ήδη από τα τέλη της δεκαετίας του '90 σε σχολεία. Δεν έχουμε το χρόνο να εκπαιδεύσουμε τους νέους ανθρώπους. Το πρόβλημα το περιβαλλοντικό είναι τεράστιο και έχουμε χάσει μία 20ετία, 20 χρόνια χωρίς λόγο. Άρα, όλοι συμφωνούμε και στην Ευρωπαϊκή Ένωση ότι δεν έχουμε το χρόνο πλέον να επενδύσουμε στην Παιδεία. Επενδύουμε στην Παιδεία αλλά έχει έρθει η στιγμή για πολιτικές, και αυστηρές πολιτικές. Δεν έχουμε την πολυτέλεια να περιμένουμε να εκπαιδεύσουμε. Εμείς το κάνουμε αυτό συστηματικά, παρόλο ότι δεν μας υποχρεώνει κανένας να το κάνουμε.

Φ. ΚΥΡΚΙΤΣΟΣ: Να κάνουμε ένα μικρό κλείσιμο. Κατ' αρχήν, να σας ευχαριστήσω όλους που ήρθατε και να σας πω ότι το επόμενο μας βήμα, για να μας βοηθήσετε. Θα καταγράψουμε όλες τις προτάσεις και τις υπόλοιπες που είπαμε. Θα σας στείλουμε και τις σκέψεις που διατυπώθηκαν δίπλα, σε όλους ηλεκτρονικά για να τις πάρετε και θα επισκεφτούμε τις 6, 7 αλυσίδες που είστε εδώ, για να κλείσουμε με τον καθένα τις Εθελοντικές Συμφωνίες που κάνει ο ίδιος.

Σας ευχαριστούμε πάρα, πάρα πολύ που ήρθατε. Και για το χρόνο σας.
